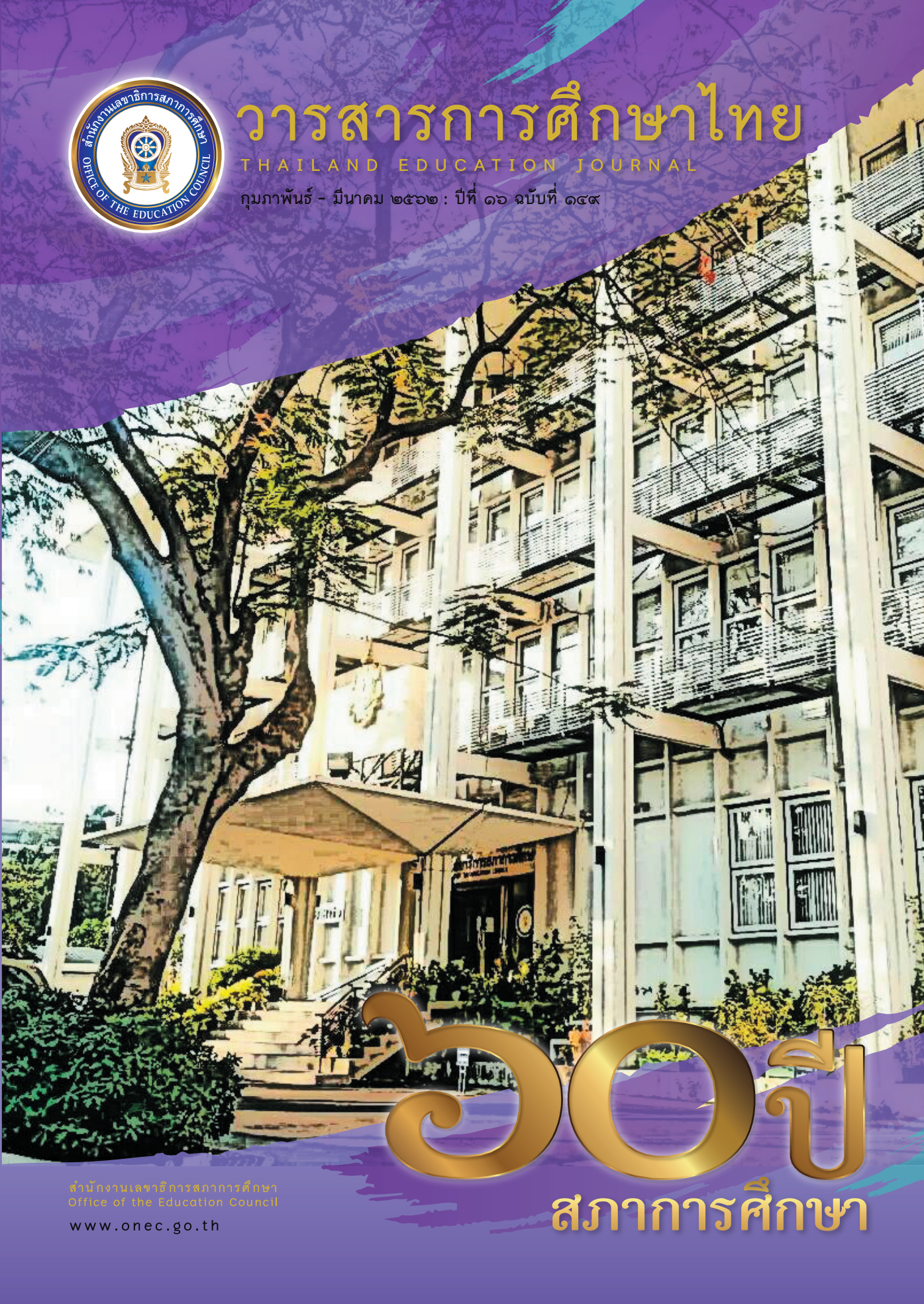

วารสารการศึกษาไทย

THAILAND EDUCATION JOURNAL

กุมภาพันธ์ - มีนาคม ๒๕๖๒ : ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๑๔๙

๖๐ ปี

สภาการศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
Office of the Education Council

www.onec.go.th

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จัดงานวันคล้ายวันสถาปนาสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ครบรอบ ๒๐ ปี เมื่อวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ในช่วงเช้ามีการสักการะพระภูมิชัยมงคลบริเวณหน้าสำนักงานฯ และมีพิธีบวงสรวงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ บริเวณหน้าอาคาร ๕๖ ปี หลังจากนั้นมีการประกอบพิธีสงฆ์ ณ อาคาร ๒ สกศ. โดยมี ดร.สุภัทร จำปาทอง เลขาธิการสภาการศึกษา ดร.วัฒนาพร ระงับทุกข์ รองเลขาธิการสภาการศึกษา ดร.สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์ รองเลขาธิการสภาการศึกษา นายเฉลิมชนม์ แน่นหนา ที่ปรึกษาด้านระบบการศึกษา พร้อมได้รับเกียรติจากอดีตเลขาธิการสภาการศึกษาหลายท่าน ผู้บริหาร ข้าราชการ และบุคลากรของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา เข้าร่วมงานอย่างพร้อมเพรียง

เมื่อพิธีสงฆ์เสร็จสิ้น มีพิธีเปิดห้องประชุมพจน์ สะเพียรชัย ณ อาคาร ๒ ชั้น ๕ ในช่วงบ่ายมีการเสวนา เรื่อง “อนาคต : บทบาทสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาตามแผนการปฏิรูป” โดย ศาสตราจารย์กิตติคุณ นายแพทย์จรัส สุวรรณเวลา และ รศ.ดร.พินิติ รตะนานุกูล นำเสวนา ดร.สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์ ดำเนินรายการ ณ ห้องประชุมกำแหง พลางกูร

สวัสดีค่ะ ท่านผู้อ่านทุกท่าน วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ของทุกปี เป็นวันที่มีความหมายสำหรับชาวสภาการศึกษา เนื่องจากในวันที่ “๑๔ กุมภาพันธ์” เป็นวันคล้ายวันสถาปนาของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) จวบจนวันนี้ครบ ๖๐ ปี แล้ว ในปีนี้ ๖๐ นี้ สำนักงานฯ จึงได้จัดพิธีบวงสรวงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ โดยเชิญ นายฉัตรชัย ปิ่นเงิน หัวหน้างานโหราศาสตร์ สำนักพระราชวังมาประกอบพิธีบวงสรวง นอกจากนี้ยังประกอบพิธีสงฆ์ เพื่อความเป็นสิริมงคลแก่บุคลากรของสำนักงานฯ ในวันนั้น มีอดีตผู้บริหารของสำนักงานฯ เข้าร่วมงานอย่างคับคั่ง วารสารการศึกษาไทยฉบับนี้จึงขอรวบรวมบรรยากาศงานนำมาเสนอใน “เก็บตกปกหน้า” และในรายงานพิเศษ ๑ “ครบรอบ ๖๐ ปี วันคล้ายวันสถาปนาสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากับการก้าวสู่การเป็นหน่วยงานขับเคลื่อนปฏิรูปการศึกษาในยุค ๔.๐” สำหรับบทบาทของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจะขับเคลื่อนไปให้ทิศทางใดนั้น ติดตามได้ใน รายงานพิเศษ ๒ “๖ ทศวรรษ ‘สภาการศึกษา’ เปลี่ยนบทบาทใหม่ การศึกษาที่ก้าวทันอนาคต” ซึ่งเลขาธิการสภาการศึกษาได้ให้แนวทางไว้อย่างชัดเจน

ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม ๒๕๖๒ นี้ นับว่า สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา มีการขับเคลื่อนงานสำคัญด้านการศึกษาต่าง ๆ ที่ท่านผู้อ่านพลาดไม่ได้ ทั้งการประชุมสภาการศึกษา ครั้งที่ ๑/๒๕๖๒ ที่มีศาสตราจารย์คลินิก นายแพทย์อุดม คชินทร รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธาน การประชุมดังกล่าวมีแนวคิดให้รับฟังเสียงเด็กและเยาวชน เพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางส่วนหนึ่งในการจัดทำนโยบายด้านการสร้างพลเมืองดี มีวินัย ภูมิใจ ในชาติ หลังจากนั้นสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้จัดการประชุมรับฟังความคิดเห็น Youth Voice Forum พลเมืองรุ่นใหม่ มีวินัย รักถิ่นฐาน New Generation : We Change World Change ขึ้น โดยร่วมกับศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) สภาผู้ชมและผู้ฟังรายการ องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ไทยพีบีเอส) สภานักเรียนระดับประเทศ สถาบันยุวทัศน์แห่งประเทศไทย สภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย ฯลฯ การประชุมดังกล่าวมีเด็กและเยาวชนมาร่วมให้ความคิดเห็น โดยเฉพาะวิธีการสร้างให้เกิด “วินัย” ได้อย่างน่าสนใจ วารสารการศึกษาไทยฉบับนี้ได้รวบรวมนำเสนอไว้ใน “รายงานพิเศษ ๔” และ “รายงานพิเศษ ๕” นอกจากนี้ สำนักงานฯ ยังเปิดตัวมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ โดยมีการจัดประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมี พลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง รองนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ติดตามได้ใน “รายงานพิเศษ ๓” สำหรับมาตรฐานการศึกษาของชาติฉบับใหม่ที่สำนักงานฯ จัดทำขึ้น และได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีแล้ว ขณะนี้สำนักงานฯ กำลังดำเนินการขับเคลื่อนสร้างความรู้ ความเข้าใจอย่างต่อเนื่อง โดยได้จัดสัมมนาวิชาการ ๖ พื้นที่ ครอบคลุม ๔ ภูมิภาคทั่วประเทศ ติดตามอ่านรายละเอียดได้ใน “บทความ ๑” และอีกหนึ่งกิจกรรมที่ ๓ สภา คือ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ก่อตั้งขึ้นในเวลาใกล้เคียงกันรอกอย คือ งานรวมพลังสานสัมพันธ์ ๓ สภา ปีนี้จัดขึ้นเป็นครั้งที่ ๖ ภายในงานมีการสัมมนาวิชาการ และการแข่งขันกีฬา กองเชียร์ กระชับความสัมพันธ์ ติดตามรายละเอียดได้ใน “รายงานพิเศษ ๖” และชมภาพบรรยากาศแบบเต็ม ๆ ใน “เก็บตกปกหลัง” พร้อมกันนี้ยังมีบทความที่น่าสนใจอีกหลายบทความในฉบับรอให้ท่านผู้อ่านติดตาม เรียกได้ว่า วารสารฉบับนี้เป็นอีกฉบับที่เข้มข้นด้วยเนื้อหา แล้วพบกับความก้าวหน้าทางการศึกษาที่น่าสนใจเช่นนี้ได้ฉบับหน้าค่ะ

ท่านผู้อ่านสามารถรับข้อมูลข่าวสาร และแนะนำติชมเพิ่มเติม ได้ทาง [facebook](#) เด็กไทยในฝัน โดยสภาการศึกษา สวัสดิ์ค่ะ

บรรณาธิการ

แบบสอบถามสภาการศึกษา

๓	รายงานพิเศษ ๑
	• ครบรอบ ๖๐ ปี วันคล้ายวันสถาปนา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กับการก้าวสู่การเป็นหน่วยงานขับเคลื่อนปฏิรูปการศึกษาในยุค ๔.๐ <i>ฐิติวราดา หัวหัวเพชร / สำนักสื่อสารองค์กร</i>
๗	รายงานพิเศษ ๒
	• ๖ ทศวรรษ ‘สภาการศึกษา’ เปลี่ยนบทบาทใหม่ ‘การศึกษาที่ก้าวทันอนาคต’ <i>สำนักสื่อสารองค์กร</i>
๑๐	รายงานพิเศษ ๓
	• สกศ. เปิดตัวมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ชี้แจงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติอย่างเป็นเอกภาพ <i>สำนักสื่อสารองค์กร</i>
๑๒	รายงานพิเศษ ๔
	• สภาการศึกษา ประชุมนัดแรก ปี ๖๒ หนุนจัด Youth Voice Forum <i>สำนักสื่อสารองค์กร</i>
๑๔	รายงานพิเศษ ๕
	• สกศ. เปิดตัว Youth Voice Forum พลเมืองรุ่นใหม่ มีวินัย รักถิ่นฐาน New Generation : We Change World Change <i>ทัศน์วัลย์ เนียมบุบผา / สำนักสื่อสารองค์กร</i>
๑๗	รายงานพิเศษ ๖
	• สานสัมพันธ์ ๓ สภา ครั้งที่ ๖ ร่วมพลังร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ <i>ณัฐพร จริยะปัญญา / สำนักสื่อสารองค์กร</i>
๒๐	บทความ ๑
	• มาตรฐานการศึกษาของชาติ ๒๕๖๑ : มาตรฐานเพื่อการยกระดับคุณภาพ การศึกษาของประเทศ <i>ดร.กรกมล จึงสำราญ / สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาศึกษา</i>
๒๒	บทความ ๒
	• บทบาทสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ในโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี <i>ดร.วิภา เลี้ยววัฒนานนท์ / สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาศึกษา</i>
๒๕	บทความ ๓
	• ความก้าวหน้าการขับเคลื่อนกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ <i>ณัฐพร จริยะปัญญา / สำนักสื่อสารองค์กร</i>
๒๗	บทความ ๔
	• ปฏิรูปอาชีวศึกษาที่ทำได้จริง <i>ดร.อนุสรณ์ แสงนันทกุล</i> <i>ประธานอนุกรรมการเฉพาะกิจด้านอาชีวศึกษาและกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา</i>
๓๐	บทความ ๕
	• นวัตกรรมจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับเด็กพิการ และเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ <i>สำนักประเมินผลการจัดการศึกษา</i>
๓๒	แลกเปลี่ยนเรียนรู้
	• เสียงสะท้อนจากผู้ประกอบการไทย <i>อ.วิไลพรรณ ท้อสุวรรณ</i> <i>ผู้เชี่ยวชาญ โครงการ RISMEP ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ ๔</i> <i>กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม</i>

คณะที่ปรึกษา

เลขาธิการสภาการศึกษา
ดร.สุภัทร จำปาทอง

รองเลขาธิการสภาการศึกษา
ดร.วัฒนาพร ระงับทุกข์

รองเลขาธิการสภาการศึกษา
ดร.สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์

ที่ปรึกษาด้านระบบการศึกษา
นายเฉลิมชนม์ แน่นหนา

ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการ

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการศึกษา

ผู้อำนวยการสำนักประเมินผลการจัดการศึกษา

ผู้อำนวยการสำนักพัฒนากฎหมายการศึกษา

ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาศึกษา

ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาศึกษา

ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายความร่วมมือกับต่างประเทศ

ผู้อำนวยการสำนักสื่อสารองค์กร

ผู้อำนวยการสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการอิสระ
เพื่อการปฏิรูปการศึกษา

บรรณาธิการ

นางสาวสุวิภา เกษณะศิล

ผู้อำนวยการสำนักสื่อสารองค์กร

นางสาวทัศน์วัลย์ เนียมบุบผา

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

กองบรรณาธิการ

นางสาวณัฐพร จริยะปัญญา

นางฐิติวราดา หัวหัวเพชร

ถ่ายภาพ

นายสุภาชัย พันธุ์เดช

นายบุรีชาติ ทิมพิทักษ์

วัตถุประสงค์การจัดทำ

- เพื่อรายงานข่าวสารความเคลื่อนไหวความก้าวหน้าเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาในแต่ละเดือน
- เพื่อนำเสนอตัวอย่างความสำเร็จเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาในด้านต่าง ๆ ต่อสาธารณชน
- เพื่อเป็นสื่อในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กับบุคคล/หน่วยงานต่าง ๆ

ครบรอบ ๖๐ ปี

วันคล้ายวันสถาปนา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กับการก้าวสู่การเป็นหน่วยงานขับเคลื่อน ปฏิรูปการศึกษาในยุค ๔.๐

เมื่อวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จัดงานวันคล้ายวันสถาปนาสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ครบรอบ ๖๐ ปี โดยมี ดร.สุภัทร จำปาทอง เลขาธิการสภาการศึกษา ดร.วัฒนาพร ระงับทุกข์ รองเลขาธิการสภาการศึกษา ดร.สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์ รองเลขาธิการสภาการศึกษา นายเฉลิมชนม์ แน่นหนา ที่ปรึกษา ด้านระบบการศึกษา อดีตเลขาธิการสภาการศึกษา ได้แก่ ดร.พนม พงษ์ไพบูลย์ ดร.วิชัย ต้นศิริ ศ.ดร.ธงทอง จันทรางศุ ดร.สุทธศรี วงษ์สมาน ดร.ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์ ผู้บริหาร ข้าราชการ และบุคลากรของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ร่วมงาน ในช่วงเช้ามีพิธีบวงสรวงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และได้รับเกียรติจากนายฉัตรชัย ปิ่นเงิน หัวหน้างาน ไทโรพราหมณ์ สำนักพระราชวังและคณะเป็นผู้อ่านโองการบวงสรวง บริเวณหน้าอาคาร ๕๖ ปี

สำหรับพิธีสงฆ์ ได้รับเกียรติจาก พระเทพปริยัติวิมล ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร ประธานสงฆ์ พระราชอุดมมงคล เจ้าอาวาสวัดกนิษฐาราม พระราชญาณเวที ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดราชผาติการาม พระราชวรมนู ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดสังฆวิศยาราม พระมนูอินมคุณ เจ้าอาวาสวัดประสาทราม พร้อมทั้งเจ้าอาวาสและผู้ช่วยเจ้าอาวาสจากวัดโบสถ์ สามเสน วัดสวัสดิวารีสีมาราม ประธานศิลา ณ ห้องศึกษิตสโมสร หลังจากนั้นในช่วงบ่ายมีการเสวนา เรื่อง **“อนาคต : บทบาทสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาตามแผนการปฏิรูป”** โดย ศาสตราจารย์กิตติคุณ นายแพทย์จรัส สุวรรณเวลา ประธานคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษารศ.ดร.พินิติ รตะนานุกูล อดีตเลขาธิการสภาการศึกษา นำเสวนา และ ดร.สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์ รองเลขาธิการสภาการศึกษา ดำเนินรายการ ณ ห้องประชุมกำแพง พลาญกูร

ศาสตราจารย์กิตติคุณ นายแพทย์จรัส สุวรรณเวลา

ศาสตราจารย์กิตติคุณ นายแพทย์จรัส สุวรรณเวลา ประธานคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา กล่าวว่า คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา (กอปศ.) พบว่าการศึกษายังมีปัญหาในเรื่องความเหลื่อมล้ำสูง คุณภาพการศึกษาต่ำ ไม่สามารถแข่งขันได้ ด้อยประสิทธิภาพและธรรมาภิบาล รวมถึงขาดคุณธรรมจริยธรรม กอปศ. จึงยกย่องพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ส่งให้รัฐบาลพิจารณา โดยพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้มอบหมายให้พลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง รองนายกรัฐมนตรี เป็นผู้รับฟังข้อเสนอจาก กอปศ. เกี่ยวกับปัญหาการศึกษาและความสำคัญที่จะต้องปฏิรูปการศึกษาในครั้งนี้ ปัญหาทั้งหมดนี้จำเป็นต้องปฏิรูปการศึกษาของประเทศ **“เมื่อลงพื้นที่ท้องถิ่นต่าง ๆ ได้ทราบถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น เห็นเด็กตาตา ๆ ในพื้นที่ห่างไกล พ่อแม่หวังว่าเมื่อส่งลูกเข้าเรียนแล้ว ลูกโตขึ้นคุณภาพชีวิตจะดีขึ้น แต่เมื่อคุณภาพการศึกษาต่ำ เด็กไม่สามารถที่จะพัฒนาตัวเองและเรียนต่อไปได้ เด็กตาตา ๆ เหล่านั้นก็ยังคงยากจนเหมือนพ่อแม่ต่อไป แต่คำตอบที่ตั้งอยู่ข้างในใจคือ จะต้องทำให้เด็กตาตา ๆ เหล่านี้ สามารถแข่งขันกับเด็กสวนกุหลาบให้ได้”**

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ มีการปฏิรูปการศึกษาครั้งใหญ่ แต่เมื่อเวลาผ่านไปสิบกว่าปี ผลที่ออกมา คือ การปฏิรูปการศึกษาในปี ๒๕๕๒ ไม่สำเร็จ ประเทศไทยถดถอยลงทำให้ประเทศอื่น ๆ เช่น มาเลเซีย เวียดนาม ฯลฯ แซงหน้าปัญหาทางการศึกษานับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้น มีความสลับซับซ้อนและฝังรากลึก ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องปฏิรูปการศึกษาอีกครั้ง แม้ว่าจะเป็น Mission Impossible หรือภารกิจที่เป็นไปไม่ได้ก็ตาม หากมองไปข้างหน้าอีก ๑๐ ปี การปฏิรูปการศึกษาไม่สำเร็จ ประเทศชาติจะเป็นอย่างไร เป็นสิ่งที่น่ากลัวมาก

ด้วยความไม่เป็นเอกภาพทางการศึกษา มีหน่วยงานซับซ้อน แบ่งองค์กรออกเป็นแห่งหรือ ๕ องค์กรหลัก ทำให้ขาดการประสานงาน รัฐบาลได้หาทางแก้ไข โดยการจัดตั้งซูเปอร์บอร์ดทางการศึกษาขึ้นมา การปฏิรูปการศึกษาครั้งนี้มีแนวคิดที่คล้ายกับการจัดตั้งซูเปอร์บอร์ดของรัฐบาล คือ มีแนวคิดในการจัดตั้งกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งมีหลายหน่วยงานเข้ามาทำงานร่วมกันแบบบูรณาการ อาทิ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงแรงงาน กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงสาธารณสุข และสำนักงานปรมาณฯ ฯลฯ คณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ มีบทบาทหน้าที่ในการบอกทิศทางนโยบายทางการศึกษา โดยนโยบายที่ว่านี้จะต้องมีการรวบรวมข้อมูลและผ่านการวิเคราะห์อย่างละเอียดถี่ถ้วน กำกับงบประมาณทางการศึกษาให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ พิจารณาอัตรากำลังคนด้านการศึกษา **“ได้เรียนท่านนายกรัฐมนตรีว่า การปฏิรูปการศึกษาครั้งนี้ถึงแม้ว่ายากแต่ไม่สำเร็จไม่ได้ อาจไม่เห็นผลในทันที แต่ ๑๐ ปีผ่านไปจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น บางอย่างต้องสำเร็จภายใน ๕ ปี”**

ขณะนี้ กอปศ. จะหมดวาระในเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๒ หลังจากนั้นควรมีหน่วยงานสานต่อเพื่อขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา นั่นคือ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา โดย สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จะมีการปรับโครงสร้างและบทบาทหน้าที่เพื่อเป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ เมื่อได้ประชุมหารือกับผู้บริหารของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาในการปรับบทบาทหน้าที่ มีความเห็นว่า สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จะต้องปรับโฉมไปเป็นองค์กรใหม่ที่มีความเข้มแข็ง ซึ่งอาจเป็นหน่วยงานราชการที่ทำหน้าที่ต่างจากหน่วยงานราชการอื่น ๆ

“ประเทศไทยอยู่ในสถานการณ์ที่ต้องสู้ ถ้าไม่สู้ประเทศก็ไปต่อไม่ได้ หากไม่มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงจะไม่เกิดการปฏิรูป คงไม่ใช่หน้าที่ของ กอปศ. เพียงอย่างเดียว เพราะใกล้หมดวาระเข้ามาทุกที สมบัติที่มอบไว้ให้ทุกท่านที่ต้องรับมรดกการปฏิรูปการศึกษานี้ต่อไป สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเป็นหน่วยงานที่เหมาะสมที่สุดที่จะรับหน้าที่นี้ ถือเป็นโอกาสของเจ้าหน้าที่ทุกคนในสภาการศึกษา ในการช่วยสานต่อ

ให้สำเร็จ ไม่ว่าจะเปลี่ยนชื่อหน่วยงานไปเป็นอะไรก็ตาม ก็ยังคง สภาการศึกษา ซึ่งเข้าสู่ปีที่ ๖๐ แล้ว” ศาสตราจารย์กิตติคุณ นายแพทย์จรัส กล่าวทิ้งท้าย

รศ.ดร.พินิต ระตะนกุล

รศ.ดร.พินิต ระตะนกุล อดีตเลขาธิการสภาการศึกษา กล่าวว่า ปัญหาทางการศึกษา คือ ต้นทุนทางการศึกษาที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำของศักยภาพคน ครอบครัวยุคนี้เป็นปัจจัยสำคัญในการเกื้อหนุน ส่งเสริม พัฒนาเด็ก เมื่อเทียบกับเด็กอีกกลุ่มที่พ่อแม่ไม่สามารถส่งเสริมได้ เด็กต้องอยู่กับปู่ย่า ตายาย อีกทั้งปัจจัยทางสังคมทำให้ความสามารถในการพัฒนาของเด็กเกิดขึ้นไม่ได้ การผลักดันเด็กไทยไปสู่ ๔.๐ จึงเป็นคำถามที่ว่า จะทำได้หรือไม่? นี่คือโจทย์ใหญ่ที่ใครจะแก้? ประเทศไทยจะเป็นอย่างไรในอนาคต ต้องติดตามดูให้เด็กด้วยความรู้และการศึกษา เมื่อ AI เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันมากขึ้น ต้องย้อนดูการศึกษาว่าให้ความสำคัญกับเรื่องนี้มากน้อยเพียงใด อยากให้เด็กไทยตระหนักว่าเราต้องทำงานโดยใช้คอมพิวเตอร์ ไม่ใช่ให้คอมพิวเตอร์มาสั่งเรา ดังนั้นสมรรถนะของเด็กไทยต้องเปลี่ยนให้ทันตามยุคสมัยที่เปลี่ยนไป

ดร.สุภัทร จำปาทอง

ดร.สุภัทร จำปาทอง เลขาธิการสภาการศึกษา กล่าวว่า ปัจจุบันอัตราการเกิดของคนไทยลดลง สิ่งสะท้อนกลับมา คือ เรื่องการจัดการศึกษา เห็นได้ชัดว่าจำนวนเด็กที่เข้าสู่ระบบการศึกษาลดลง เด็กที่เริ่ม

เข้าสู่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เหลืออยู่ในระบบ ๙๓ เปอร์เซ็นต์ เมื่อเข้าสู่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช. เหลือ ๗๕ เปอร์เซ็นต์ และเมื่อเข้าสู่ระดับอุดมศึกษา เหลือเด็กเพียง ๕๑ เปอร์เซ็นต์ แสดงให้เห็นว่า คนเข้าสู่ระบบการศึกษาน้อยลง สุดท้ายการศึกษาจะต้องปรับไปสู่การพัฒนาสมรรถนะของคนในสังคมให้มากขึ้น สภาพปัญหาที่มีผลกระทบต่อการศึกษายังเป็นปัญหาเดิม ขณะที่คนที่เข้าสู่ระบบการศึกษาเปลี่ยนไปตามยุคสมัย หรือเจนเนอเรชั่น สังคมไทยก็ยังคงไม่เปลี่ยน เด็กบางกลุ่ม เช่น เด็กพิการ เด็กไร้สัญชาติ ไร้ถิ่นฐาน กลุ่มที่มีรายได้น้อย เมื่อเข้าสู่ระดับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาแล้วจะกลายเป็นผู้ที่มิมีฐานะต่ำทางสังคมและเศรษฐกิจ ดังนั้นจึงมองว่านี่คือเรื่องสำคัญและจำเป็นที่ต้องสร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับเด็กกลุ่มนี้ “ปัญหายังคงเดิมเสมอแต่สิ่งเหล่านี้ คือ ภาระหน้าที่ของคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติและสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ในอนาคตที่ต้องมีส่วนในการคิดและผลักดันขับเคลื่อนให้เกิดผล ในอนาคตนั้นสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา อาจมีการเปลี่ยนไปเป็นสำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งคิดว่าไม่ติดปัญหาอะไรและพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มกำลังสามารถ” ดร.สุภัทร กล่าวทิ้งท้าย

ดร.พนม พงษ์ไพบูลย์

ดร.พนม พงษ์ไพบูลย์ กล่าวในการประชุมตอนหนึ่งว่า ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาถือเป็นปัญหาสำคัญของการศึกษาไทย ย้อนไปเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๗ ตนได้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการสภาการศึกษา ซึ่งในขณะนั้นเกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา แต่ไม่ค่อยมีคนตระหนักถึงปัญหานี้เท่าที่ควร ประกอบกับคนมองข้ามไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา บางครอบครัวที่เห็นถึงความสำคัญก็ส่งลูกเข้าเรียนจนจบปริญญาตรี แต่สำหรับครอบครัวที่ไม่เห็นความสำคัญ ปัจจุบันก็กลายเป็นพวก ล้าหลัง “ปัญหาไม่ได้อยู่ที่การศึกษาโดยตรง แต่อยู่ที่

สังคม สิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจของประเทศ คนที่เสียเปรียบ คือ คนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี” เมื่อพูดถึงโรงเรียนที่มีการแข่งขันเพื่อแย่งกันเข้าเรียนนั้น เด็กบ้านนอกคงไม่มีโอกาสได้เข้าเรียน เนื่องจากสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเด็ก ทำอย่างไรจะเกิดความเสมอภาคและเป็นธรรมทางการศึกษา? นี่คือปัญหาที่ต้องร่วมกันหาทางออก การแก้ปัญหาความเสมอภาคเพียงอย่างเดียวมันไม่เพียงพอสำหรับกลุ่มคนยากไร้และด้อยโอกาส ทำให้คุณภาพการศึกษาห่างกันออกไปมากขึ้นทุกที จึงจำเป็นต้องสร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับผู้ยากไร้และด้อยโอกาสให้ทั่วถึงและเป็นธรรม **เวลาจัดการศึกษาเรามักจะโทษหลักสูตร ใครเข้ามาเป็นรัฐบาลก็จะออกหลักสูตรใหม่ ผมคิดว่าหลักสูตรเป็นอย่างไรก็แล้วแต่ เมื่อไปถึงโรงเรียนครูไม่ได้สอนตามหลักสูตร แต่สอนตามหนังสือที่ให้ไป**

เมื่อถามว่าบทบาทของ สกศ. ในเรื่อง การศึกษาควรอยู่ที่ตรงไหน? “ผมเห็นด้วยกับการให้ความสำคัญที่จะให้ สกศ. เป็นหน่วยงานกำหนดทิศทางนโยบายการศึกษาของประเทศไทย มากกว่าที่จะไปทำตามนโยบายของฝ่ายการเมือง” ดร.พนม กล่าว

ดร.สุทธศรี วงษ์สมาน

ดร.สุทธศรี วงษ์สมาน อดีตเลขาธิการสภาการศึกษา กล่าวว่า คุณภาพการศึกษาของเด็กไทยไม่ได้ยิ่งหย่อนไปกว่าประเทศอื่น ๆ แต่ทำไมประเทศไทยถึงไม่สามารถนำพาให้เด็กไทยไปสู่จุดสูงสุดของศักยภาพที่มีอยู่ในตัวเองได้ ในสังคมไทยมีเด็กด้อยโอกาสที่ต้องโทษตั้งแต่อายุ ๑๐ ปี สาเหตุมาจากครอบครัว

ที่หย่าร้างและถูกเพื่อนชักชวนให้เสพยา ซึ่งในหนึ่งปีมีเด็กหรือเยาวชนต้องโทษกว่า ๓๐,๐๐๐ คน เมื่อเด็กเหล่านี้เข้าไปอยู่ในสถานพินิจฯ และถูกปล่อยออกมา เด็กประมาณ ๔๐% กระทำผิดซ้ำอีก แสดงให้เห็นว่า วงจรชีวิตของเด็กไม่ได้มีการปรับเปลี่ยนให้ดีขึ้นจากเดิม **“คำถาม คือ เด็กเหล่านั้นทำอะไรผิด เพียงแต่ไม่มีระบบใดที่จะช่วยให้เค้าไปเป็นเด็กโอลิมปิกได้ ทั้งที่สมองก็ไม่ได้ด้อย ระบบการศึกษาช่วยเด็กเหล่านั้นได้หรือไม่?”** เด็กเหล่านั้นไม่สามารถมาโรงเรียนได้ด้วยปัจจัยทางการเงิน ดังนั้นการปฏิรูปการศึกษาไม่ใช่เพียงปฏิรูปด้านการศึกษาเท่านั้น ต้องมองไปถึงคนทุกช่วงวัย คนด้อยโอกาส คนที่อยู่ในวัยทำงานที่ไม่มีโอกาสได้เรียน ปัญหาการศึกษาถือเป็นปัญหาสังคม ดังนั้นจะแยกการศึกษา กับสังคมออกจากกันไม่ได้ และการศึกษาต้องเป็นการศึกษาเพื่อการมีงานทำ มุ่งเน้นให้คนไทยได้มีโอกาสในการศึกษา การศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑ นอกจากวิชาการแล้ว ต้องสอนให้เด็กเกิดทักษะ **“บทบาทหน้าที่ของสภาการศึกษาในอนาคต นอกจากการบริหารข้อมูลแล้ว ต้องมีเรื่องของการวิจัยระบบการศึกษาเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ต้องเตรียมพร้อมฐานข้อมูลในการวิจัย เพื่อรองรับการเป็นสำนักงานนโยบายฯ รวมถึงการวิเคราะห์งบประมาณการศึกษาในแต่ละปี และการจัดทำตัวชี้วัดเรื่องคุณภาพการศึกษา”** ดร.สุทธศรี กล่าว

ฉะนั้นการศึกษาไม่เพียงแต่เป็นเรื่องของวิชาการเท่านั้น แต่การสร้างโอกาสทางสังคมให้แก่เด็กด้อยโอกาส ถือเป็นเรื่องที่ต้องทำให้ได้อย่างเท่าเทียมและทั่วถึง โดยบทบาทของ สกศ. แม้ว่าในอนาคตอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงชื่อหรือบทบาทหน้าที่ อย่างไรก็ตาม สกศ. ก็ยังคงทำหน้าที่เป็นเสนาธิการด้านการศึกษาของชาติ ไม่เปลี่ยนแปลง เสมือนเป็นรากฐานที่แข็งแกร่งของหน่วยงานที่ได้ศึกษา วิจัย ค้นคว้า และเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ไว้มากมาย เพื่อทำหน้าที่พัฒนาการศึกษาของชาติให้มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน สืบต่อไป

๖ ทศวรรษ 'สภาการศึกษา' เปลี่ยนบทบาทใหม่ 'การศึกษาที่ก้าวทันอนาคต'

ก้าวเข้าสู่ทศวรรษที่ ๖ ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) ที่อยู่คู่กับประเทศไทยมายาวนาน มีจุดกำเนิดมาจาก “สภามหาวิทยาลัยแห่งชาติ” และในวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๒ ได้โอนกิจการและอำนาจมาไว้ใน “สภาการศึกษาแห่งชาติ” เพื่อทำหน้าที่กำหนดทิศทางการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ส่งเสริมให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า ทัดเทียมนานาชาติ ต่อมาปี พ.ศ. ๒๕๑๕ เปลี่ยนเป็น “คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ” และในปี พ.ศ. ๒๕๔๖ เปลี่ยนเป็น “สภาการศึกษา” จนถึงปัจจุบัน

ดร.สุภัทร จำปาทอง
เลขาธิการสภาการศึกษา

“สภาการศึกษา” เป็นหน่วยงานสำคัญที่มีส่วนผลักดัน เสนอนโยบาย เสนอแผนการศึกษาแห่งชาติกับการศึกษาทุกระดับ พิจารณาเสนอแนะนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา การสนับสนุน ทรัพยากรเพื่อการศึกษา ดำเนินการประเมินผลการจัดการศึกษา รวมทั้งให้ความเห็นหรือคำแนะนำแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการหรือคณะรัฐมนตรีผ่านนโยบายการศึกษาในการวางแผนพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญอีกครั้ง โดย **ดร.สุภัทร จำปาทอง** เลขาธิการสภาการศึกษา เผยว่า งานของ สกศ. ถือเป็นงานที่มีขอบเขตกว้างขวาง เพราะในอนาคตต้องพิจารณานโยบายด้านคุณภาพการศึกษาในทุกรูปแบบ ทุกระดับชั้น ทุกประเภท ครอบคลุมถึงหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน ระบบประเมินผู้เรียน ครู

บุคลากรทางการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษา ทรัพยากรและเทคโนโลยีทางการศึกษาให้สอดคล้องตาม ยุทธศาสตร์ชาติ ดังนั้น สกศ. ต้องทำงานร่วมกับหลาย หน่วยงาน หลายกระทรวงที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ไม่เพียงแต่กระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) เท่านั้น

ดร.สุภัทธร เปิดเผยถึงมุมมองจัดการศึกษาของ ประเทศว่า การจัดการศึกษาต้องนำพาผู้เรียนไปสู่ การใช้ชีวิตที่เหมาะสม ต้องคำนึงว่า สิ่งที่สำคัญที่สุด คือ **“ผู้เรียน”** ซึ่งต้องได้รับการจัดการศึกษาที่ทำให้ผู้เรียน มีสมรรถนะสามารถประกอบอาชีพ และมีความสามารถ ในการดำรงชีวิตได้ในสังคมอย่างยั่งยืน

“ดังนั้น สกศ. ต้องมองภาพการศึกษาในอนาคต ให้ไกล และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ การเปลี่ยนแปลง ของเทคโนโลยี โครงสร้างเศรษฐกิจ และต้องอยู่กับ ศักยภาพความเป็นจริงในสังคมว่าจะสามารถพัฒนาคน เข้าสู่ประเทศอุตสาหกรรม สกศ. ควรจะมองเรื่องเหล่านี้ จึงจะสามารถเสนอนโยบายที่สามารถปฏิบัติได้จริงและ ก้าวไปข้างหน้าได้”

นอกจากการพัฒนาคนในระบบการศึกษาแล้ว ดร.สุภัทธร กล่าวว่า “ประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคม ผู้สูงอายุ การศึกษามีส่วนสำคัญที่จะดึงผู้ที่มีอายุ ๖๐ ปี กลับเข้ามายังตลาดแรงงานได้ อาจต้องมาสร้างเสริม ทักษะการทำงานในยุคสมัยใหม่ เป็นทักษะเฉพาะเรื่อง สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ สกศ. ต้องมองให้ลึกและมุ่งสู่การศึกษา ที่ต่อเนื่อง”

ผลงานที่ผ่านมาของ สกศ. ที่สำคัญ คือ การประเมิน ผลการจัดการศึกษา มีนโยบายปรับปรุงการประเมิน ให้กระชับและสะท้อนถึงคุณภาพอย่างแท้จริง เน้น การประเมินเพื่อพัฒนาแบบ PDCA การจัดทำ **“มาตรฐาน สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ”** สกศ. ทำหน้าที่ฝ่าย เลขานุการของคณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

(ก.พ.ป.) ซึ่งมาตราฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยฯ เป็น ตัวอย่างของมาตรฐานขั้นต้นที่จำเป็นสำหรับการพัฒนา เด็กของประเทศ และเป็นมาตรฐานเชิงคุณภาพ เพื่อใช้ ประโยชน์ในการดำเนินงานและจัดบริการให้เด็กปฐมวัย ได้มีโอกาสพัฒนาชีวิตอย่างมีคุณภาพและเท่าเทียมกัน ลดความเหลื่อมล้ำ ได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้าน รวมถึงทำหน้าที่เลขานุการให้คณะกรรมการอิสระเพื่อ การปฏิรูปการศึกษา (กอปศ.) ซึ่งมี **ศ.กิตติคุณ นพ.จรัส สุวรรณเวลา** เป็นประธาน โดย สกศ. มีส่วนในการขับเคลื่อน การปฏิรูปการศึกษาด้านต่าง ๆ เช่น พ.ร.บ. กองทุนเพื่อ ความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ (ร่าง) พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. (ร่าง) พ.ร.บ. การพัฒนา เด็กปฐมวัย พ.ศ. (ร่าง) พ.ร.บ. พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. และ (ร่าง) แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา เป็นต้น

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ สกศ. ต้องการเปลี่ยนแปลง ครั้งใหญ่ ตามร่าง พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของสภาการศึกษาให้เป็น **“สำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ”** เป็นหน่วยงานรับผิดชอบงานเลขานุการของ “คณะกรรมการ นโยบายการศึกษาแห่งชาติ” ที่มีนายกรัฐมนตรีเป็น ประธาน

การเปลี่ยนแปลงครั้งนี้ จะเพิ่มบทบาทหน้าที่ของ สกศ. มากขึ้น เพราะสำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ มีหน้าที่ศึกษา ตรวจสอบ ขับเคลื่อน ติดตาม และจัดทำรายงานผลการดำเนินงาน เพื่อสนับสนุนการดำเนินการของคณะกรรมการนโยบายฯ เช่น แผนการศึกษาแห่งชาติ การจัดสรรทรัพยากรเพื่อการศึกษา การติดตามและตรวจสอบการดำเนินการตามแผนการศึกษาแห่งชาติและการใช้งบประมาณ การจัดทำรายงานบัญชีรายจ่ายด้านการศึกษาแห่งชาติ เพื่อนำเสนอผลการใช้จ่ายทรัพยากรด้านการศึกษาของรัฐบาล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และครัวเรือน รวมทั้ง ประเมินผลสัมฤทธิ์และปัญหาอุปสรรคในการใช้จ่ายทรัพยากรด้านการศึกษาของประเทศตามแผนการศึกษาแห่งชาติเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายฯ และยังมีภารกิจเสนอทิศทางการวิจัยเกี่ยวกับการจัดระบบการศึกษาของชาติเสนอต่อคณะกรรมการเฉพาะด้านด้านวิชาการ พร้อมกับประสานงานกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การดำเนินการร่วมจัดการศึกษาเป็นไปตามนโยบาย ยุทธศาสตร์ด้านต่าง ๆ และแผนงานอื่น ๆ ของคณะกรรมการนโยบายฯ

“การปรับเปลี่ยนโครงสร้างของ สกศ. จะเป็นไปตาม (ร่าง) พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ... ซึ่งจะมีผลกระทบต่อหน่วยงานที่จัดการศึกษาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง อาจเพิ่มกลไกความร่วมมือและติดตามตรวจสอบกับ สกศ. ในยุคใหม่ ดังนั้นงานหลักของ สกศ. ขณะนี้คือ ปรับเปลี่ยนโครงสร้างภารกิจ เพื่อรองรับภารกิจใหม่ที่จะเกิดขึ้น ซึ่งภายใน ๖ - ๑๒ เดือนข้างหน้า ต้องออกแบบลักษณะงาน พัฒนาคุณภาพของคนที่สอดคล้องกับภาระงานที่เปลี่ยนแปลงและเพิ่มขึ้น และสอดคล้องกับบทบาทที่เปลี่ยนไป ผมเชื่อว่าคนใน สกศ.

และข้าราชการไทยเป็นคนมีศักยภาพ มีคุณภาพ พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง เพราะข้าราชการไทยรู้ว่าเราต้องพัฒนาตัวเองให้ทันการเปลี่ยนแปลงของโลก ทุกคนรู้ว่ามีมุมมองสังคม เทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ถ้าพัฒนาไม่เร็วพอคนอื่นจะก้าวไปข้างหน้า ทั้งเราไว้ข้างหลัง”

ดร.สุภัทร กล่าวไว้ว่า แม้ว่าขณะนี้โครงสร้างองค์กรที่จะต้องเปลี่ยนแปลงยังอยู่ระหว่างการพัฒนา แต่การเปลี่ยนแปลงต้องเกิดขึ้นอย่างแน่นอน ซึ่งหวังว่า (ร่าง) พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ... จะเสร็จทันในรัฐบาลชุดนี้เพื่อให้การดำเนินงานด้านการศึกษาก้าวหน้าต่อไปได้ ส่วนการที่ สกศ. เปลี่ยนบทบาทเป็นสำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ จะสามารถตอบโจทย์การศึกษาของชาติได้ ต้องสร้างกลไกร่วมขับเคลื่อนคุณภาพของเยาวชน ไม่ได้อยู่ที่หน่วยงานที่อยู่ตรงกลาง เพราะสิ่งสำคัญของการศึกษา คือ ห้องเรียน วิธีการเรียน และการประเมินสมรรถนะ ทุกหน่วยงาน สถานศึกษาต้องมาช่วยกันพัฒนาเพื่อให้การศึกษาก้าวหน้าต่อไปได้

“สกศ. ครบรอบ ๖๐ ปี ผ่านการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญมาแล้ว ๔ ยุค จาก “**สภามหาวิทยาลัยแห่งชาติ**” เป็น “**สภาการศึกษาแห่งชาติ**” เปลี่ยนเป็น “**คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ**” มาถึง “**สภาการศึกษา**” ในปัจจุบัน และจะปรับเปลี่ยนตัวเองเป็น “**สำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ**” เป็นยุคที่ สกศ. จะเป็นแกนหลัก เป็นส่วนช่วยในการกำหนดนโยบายการศึกษาของประเทศ มีหน้าที่สนับสนุน ส่งเสริม ในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา การได้ทำงานใหม่ ๆ ถือเป็นบทพิสูจน์ความสามารถของข้าราชการไทย”

เรียกได้ว่าการก้าวเข้าสู่ปีที่ ๖๐ ของ สกศ. จะเป็นปีแห่งการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในวงการการศึกษาไทย ที่รองรับทิศทางการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี พร้อมปรับการศึกษาไทยให้ทันสมัย ตอบโจทย์ยุทธศาสตร์ชาติ

สกศ. เปิดตัวมาตรฐาน สถานพัฒนา เด็กปฐมวัยแห่งชาติ ชี้แจงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ปฏิบัติอย่างเป็นเอกภาพ

พลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง รองนายกรัฐมนตรี ประธานคณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ (ก.พ.ป.) เป็นประธานการประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ โดยมี ดร.สุภัทรา จำปาทอง เลขาธิการสภาการศึกษา ดร.วัฒนาพร ระงับทุกข์ รองเลขาธิการสภาการศึกษา ดร.สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์ รองเลขาธิการสภาการศึกษา นายเฉลิมชนม์ แน่นหนา ที่ปรึกษาด้านระบบการศึกษา ให้การต้อนรับ การประชุมดังกล่าวจัดขึ้นเมื่อวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ณ โรงแรมรอยัล ซิตี้ กรุงเทพฯ โดยมีคณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ และผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกว่า ๒๕๐ คน เข้าร่วมประชุม

พลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง รองนายกรัฐมนตรี กล่าวว่า ในการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๖๒ คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติตามที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอ **โดยให้ใช้เป็นมาตรฐานกลางของประเทศแทนมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติเดิม ที่ ครม. มีมติให้ความเห็นชอบไว้เมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๔ และให้กระทรวงที่เกี่ยวข้องพิจารณานำมาตรฐานฉบับใหม่ไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริม สนับสนุนให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่อยู่ภายใต้การกำกับ ดูแลและรับผิดชอบ มีการบริหารจัดการ ประเมินผลการดำเนินงานเพื่อยกระดับการพัฒนาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานฯ ดังกล่าว และให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) กระทรวงศึกษาธิการ ติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานและรายงานต่อ ก.พ.ป. เป็นระยะหรืออย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง** สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ในฐานะฝ่ายเลขานุการ ก.พ.ป. จึงเร่งสร้างความรู้ความเข้าใจและประชาสัมพันธ์มาตรฐาน

สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ โดยเฉพาะหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการจัดบริการ ดูแล และพัฒนาเด็กปฐมวัยใน ๔ กระทรวงหลัก ได้แก่ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) กระทรวงมหาดไทย (มท.) กระทรวงสาธารณสุข (สธ.) และกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) รวมถึงกรุงเทพมหานคร (กทม.) ร่วมกันขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติให้เห็นเป็นรูปธรรม เพื่อให้เด็กไทยมีความพร้อมทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาเหมาะสมตามวัย และสอดคล้องกับมาตรฐานเด็กปฐมวัยระดับอาเซียนต่อไป สำหรับการกำกับติดตามมาตรฐานดังกล่าวตามมติ ครม. นั้น สกศ. ได้มีการเตรียมแผนการดำเนินงาน ทั้งการติดตามจากหน่วยงานต้นสังกัดในส่วนกลางและระดับภูมิภาค การจัดประชุมติดตามความก้าวหน้า รวมถึงการลงพื้นที่ติดตามการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น ซึ่งในฐานะประธาน ก.พ.ป. หวังให้มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติฉบับนี้เป็นมาตรฐานกลางให้ทุกหน่วยงานได้นำไปใช้เป็น

แนวทางและเป็นหลักประกันการดำเนินงานให้เป็นไปในทิศทางและเป้าหมายเดียวกัน สามารถลดความเหลื่อมล้ำ

และยกระดับการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยของไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

รายละเอียดมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

มาตรฐานฯ เป็นเครื่องมือในการประเมินคุณภาพ (ประเมินตนเอง) ของการดำเนินงานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกสังกัดที่ดูแลเด็กในเวลากลางวัน ช่วงอายุตั้งแต่แรกเกิดถึง ๖ ปีบริบูรณ์ หรือก่อนเข้าเรียนชั้น ป.๑ ซึ่งใช้ได้กับทุกบริบท ทั้งนี้ หากสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีศักยภาพการให้บริการพัฒนาเด็กอย่างมีคุณภาพสูงกว่ามาตรฐานนี้ สามารถพิจารณาเพิ่มเติมเกณฑ์ดังกล่าวได้ตามบริบท ประกอบด้วย มาตรฐาน ๓ ด้าน ได้แก่

มาตรฐานด้านที่ ๑ การบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย การบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ การบริหารจัดการบุคลากร การบริหารจัดการสภาพแวดล้อม การจัดการเพื่อส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน

มาตรฐานด้านที่ ๒ ครู/ผู้ดูแลเด็กให้การดูแลและจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเล่นเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย

ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย การดูแลและพัฒนาเด็กอย่างรอบด้าน การส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายและดูแลสุขภาพ การส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ภาษาและการสื่อสาร การส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ - สังคม การส่งเสริมเด็กในระบบเปลี่ยนผ่านให้ปรับตัวสู่การเชื่อมต่อในขั้นถัดไป

มาตรฐานด้านที่ ๓ คุณภาพของเด็กปฐมวัย

ตัวบ่งชี้

สำหรับเด็กแรกเกิด - อายุ ๒ ปี (๒ ปี ๑๑ เดือน ๒๙ วัน)

เด็กมีการเจริญเติบโตสมวัย และมีพัฒนาการสมวัย

สำหรับเด็ก อายุ ๓ ปี - อายุ ๖ ปี (ก่อนเข้า ป.๑)

เด็กมีการเจริญเติบโตสมวัยและมีสุขนิสัยที่เหมาะสม มีพัฒนาการสมวัย มีพัฒนาการด้านการเคลื่อนไหว มีพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ มีพัฒนาการด้านสติปัญญา เรียนรู้และสร้างสรรค์ มีพัฒนาการด้านภาษาและการสื่อสาร และมีพัฒนาการด้านสังคม คุณธรรม มีวินัยและความเป็นพลเมืองดี

สำหรับมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากำลังดำเนินการจัดพิมพ์เพื่อเผยแพร่สร้างความรู้ ความเข้าใจกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจต่อไป

สภาการศึกษา ประชุมนัดแรก ปี ๖๒ หนุนจัด Youth Voice Forum

ศาสตราจารย์คลินิก นายแพทย์อุดม คชินทร รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานการประชุมคณะกรรมการสภาการศึกษา ครั้งที่ ๑/๒๕๖๒ โดยมี ดร.สุภัทรา จำปาทอง เลขาธิการสภาการศึกษา ดร.วัฒนาพร ระงับทุกข์ รองเลขาธิการสภาการศึกษา พร้อมคณะผู้บริหารสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ร่วมประชุม เมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ณ ห้องประชุมกำแหง พลางกูร ชั้น ๓ อาคาร ๕๖ ปี สกศ.

ศาสตราจารย์คลินิก นายแพทย์อุดม คชินทร

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวโดยสรุปว่า การประชุมคณะกรรมการสภาการศึกษา ครั้งที่ ๑/๒๕๖๒ มีประเด็นสำคัญ ๓ ประเด็น คือ ๑. อนุกรรมการสภาการศึกษาเฉพาะกิจด้านการสร้างพลเมืองดี มีวินัย ภูมิใจ ในชาติ ซึ่งมี พลเอก พหล สง่าเนตร เป็นประธานคณะอนุกรรมการฯ กำลัง

ขับเคลื่อนเรื่องการสร้างพลเมืองดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ จึงได้ตั้งคณะทำงานในเรื่องนี้ จำนวน ๕ คณะ ซึ่ง นายธาดา เสวตศิลา ประธานคณะทำงานที่ ๕ คณะทำงานสร้างอิทธิพลข่าวสารและสื่อสารการตลาด ได้นำเสนอโครงการ Youth Voice Forum พลเมืองรุ่นใหม่ มีวินัย รักถิ่นฐาน New Generation : We Change World Change เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้แสดงออกถึงบทบาทในการเป็นพลเมืองรุ่นใหม่ มีวินัย และรักถิ่นฐาน ที่ประชุมเห็นชอบ เนื่องจากเป็นโครงการที่น่าสนใจ เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนสะท้อนความคิดเห็นแนวทางการสร้างพลเมืองดี โดยเชิญตัวแทนเด็กนักเรียน นักศึกษาในระดับต่าง ๆ เช่น ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย อาชีวศึกษาอุดมศึกษา ศูนย์การเรียนรู้ ฯลฯ มาร่วมแสดงความคิดเห็นว่าต้องการเห็นอนาคตของประเทศไทย อนาคตของการศึกษาเป็นอย่างไร จะมีวิธีการสร้างพลเมืองดี มีวินัยอย่างไร ฯลฯ ทั้งนี้ สำนักงาน

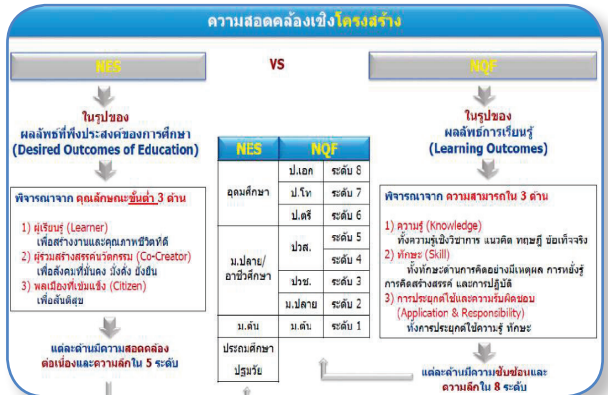
เลขาธิการสภาการศึกษาได้ร่วมมือกับองค์กรต่าง ๆ เช่น ศูนย์คุณธรรม (องค์กรมมหาชน) องค์กรกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ไทยพีบีเอส) ฯลฯ จัดการประชุมรับฟังความคิดเห็น Youth Voice Forum พลเมืองรุ่นใหม่ มีวินัย รักถิ่นฐาน New Generation : We Change World Change ขึ้น ในวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๒ เรื่องเด็กไร้สัญชาติ หลักการด้านการศึกษา นั้น เด็กทุกคนไม่ว่าจะอาศัยอยู่ที่ไหน สถานะใด เด็กทุกคนจะได้รับโอกาสในการเข้าถึง การศึกษาเหมือนกันและมีคุณภาพการศึกษาที่ใกล้เคียงกัน แต่ปัจจุบันพบว่าเด็กบางกลุ่มยังมีปัญหา ไม่มีสัญชาติ ไม่มีบัตรประชาชน ทำให้เมื่อไปฝึกงาน ในช่วงเรียนเกิดปัญหา และเมื่อสำเร็จการศึกษาก็มี ปัญหาเรื่องการเข้าทำงาน อย่างไรก็ตาม เรื่องนี้เกี่ยวพัน กับหลายกระทรวง เช่น กระทรวงแรงงาน กระทรวงมหาดไทย ฯลฯ จึงต้องมีการหารือร่วมกันเพื่อหาแนวทาง แก้ไข ๓. การเทียบเคียงมาตรฐานการศึกษาของชาติ กับกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ จำเป็นต้องระบุงการเทียบเคียง เชื่อมโยงให้ชัดเจน รวมถึงต้องดำเนินการให้สอดคล้อง กับระดับอาเซียนต่อไป แต่ปัจจุบันยังไม่มีหน่วยงานใด รับผิดชอบจัดทำรายละเอียดในด้านต่าง ๆ อย่างชัดเจน ที่ประชุมสภาการศึกษาจึงได้มอบหมายให้สำนักงาน เลขาธิการสภาศึกษาดำเนินการรวบรวมรายละเอียด และกำหนดคุณสมบัติภายในข้อกำหนดต่าง ๆ ให้มี ความชัดเจนขึ้น

ดร.สุกิต จำปาทอง เลขาธิการสภาการศึกษา

ให้รายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับเด็กไร้สัญชาติและการเทียบเคียงมาตรฐานการศึกษาของชาติกับกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ว่า เด็กไร้สัญชาติ เมื่อไปทำงานในระบบทวิภาคี ไม่สามารถออกพื้นที่ต่างจังหวัดได้

ทำให้มีปัญหาในการเรียน การฝึกงาน และโอกาสในการทำงาน ซึ่งเรื่องนี้ต้องหาแนวทางแก้ไข เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ ส่วนเรื่องกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ (NQF) ซึ่งมีพลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง เป็นประธาน กรอบคุณวุฒิแห่งชาตินี้จะเน้นเรื่องสมรรถนะของคน เป็นสำคัญ สำหรับการเทียบเคียงนั้น กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ มี ๘ ระดับ นอกจากนี้ยังต้องมีการเทียบเคียงเรื่องสมรรถนะทั่วไป เช่น สมรรถนะด้านภาษาอังกฤษ ด้านคณิตศาสตร์ สมรรถนะตามสาขาอาชีพ ฯลฯ ซึ่งขณะนี้ต้องหารือว่าหน่วยงานใดจะเป็นผู้วัดผลสมรรถนะหรือจัดทำรายละเอียดข้อกำหนดด้านต่าง ๆ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จึงได้มอบหมายให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ดำเนินการรวบรวมรายละเอียด รวมถึงประสานหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง แล้วนำข้อมูลที่ได้มานำเสนอในการประชุมคณะกรรมการสภาการศึกษาในครั้งต่อไป

Youth Voice Forum

พลเมืองรุ่นใหม่ มีวินัย รักถิ่นฐาน

New Generation : We Change World Change

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) ร่วมกับศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) และสภาผู้ชมและผู้ฟังรายการ องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ไทยพีบีเอส) สภานักเรียนระดับประเทศ สถาบันยุวทัศน์แห่งประเทศไทย สภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย ฯลฯ จัดการประชุมรับฟังความคิดเห็น Youth Voice Forum พลเมืองรุ่นใหม่ มีวินัย รักถิ่นฐาน New Generation : We Change World Change (การศึกษาสะท้อนพลเมืองรุ่นใหม่ มีวินัย รักถิ่นฐาน) โดยมี ดร.สุภัทธร จำปาทอง เลขาธิการสภาการศึกษา เป็นประธานเปิดการประชุม เมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๖๒ ณ ห้องประชุมกำแหง พลางกูร ชั้น ๓ อาคาร ๕๖ ปี สกศ.

ดร.สุภัทธร จำปาทอง เลขาธิการสภาการศึกษา กล่าวว่า **Youth Voice Forum** เป็นเวทีรับฟังความคิดเห็นข้อเสนอแนะจากมุมมองเยาวชน คนรุ่นใหม่ ซึ่งวันนี้มีนักเรียน นักศึกษาในระดับต่าง ๆ ทั้งมัธยมศึกษา อาชีวศึกษา อุดมศึกษาจากกรุงเทพฯ และต่างจังหวัดมาร่วมให้ความคิดเห็นประมาณ ๑๐๐ คน นับว่าเป็นตัวแทนส่วนหนึ่งของเสียงเด็กและเยาวชนในการสะท้อนความคิดเห็นในเรื่องพลเมืองรุ่นใหม่ มีวินัย รักถิ่นฐาน โดยเฉพาะเรื่องวินัย ตัวอย่างเรื่องการมีวินัยง่าย ๆ เช่น การแต่งกาย ไม่ว่าจะในการเรียนหรือการทำงานต้องแต่งกายให้เรียบร้อย สร้างความสมดุลระหว่างความชอบกับความเหมาะสม นับเป็นวินัยพื้นฐาน วันนี้อย่างยิ่งเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนสามารถแสดงความคิดเห็นในเรื่องการจัดการศึกษา เช่น ต้องการเห็นวิธีการสอนของครูเป็นแบบใดที่จะทำให้นักเรียนสนใจเรียน ฯลฯ

นายธาดา เศวตศิลา ประธานคณะกรรมการที่ ๕ สร้างอิทธิพลข่าวสารและสื่อสารการตลาด ในคณะกรรมการสภาการศึกษาเฉพาะกิจ ด้านการสร้างพลเมืองดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ กล่าวว่า โครงการนี้ได้รับแนวทางจาก ศาสตราจารย์คลินิก นายแพทย์ อุดม คชินทร รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการที่มอบหมายให้คณะกรรมการสภาการศึกษาหาแนวทางสร้างพลเมืองดี มีวินัย รักถิ่นฐาน คณะกรรมการฯ เห็นว่า ควรมีการรับฟังความคิดเห็นของเด็กและเยาวชนที่นับเป็นอนาคตของชาติ ให้มาสะท้อนมุมมองในการสร้างพลเมืองดี มีวินัย ใน มุมมอง ‘We Change World Change’ จึงเกิดความร่วมมือของหลายองค์กรจัดงานนี้ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ ๓ ประการ คือ ๑) แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์ในการอยู่ร่วมกัน ทั้งต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม อย่างสันติสุข เคารพศักดิ์ศรีซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะแนวทางการสร้างวินัยอย่างไรในการอยู่ร่วมกัน เพื่อให้ประเทศเกิดสันติสุข ๒) เพื่อรับฟังความคิดเห็นของเด็กและเยาวชนในด้านการศึกษา สังคม และประเทศ รวมถึงแนวความคิดของเด็กและเยาวชนว่าต้องการเห็นสังคมไทยเป็นแบบใด ตลอดจนมีวิธีการสื่อสารเพื่อลดการสร้างความแตกแยก ส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และ ๓) เพื่อส่งเสริมให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ สังคมที่มีวินัย การสื่อสารอย่างสันติ ส่งเสริมความรัก ความสามัคคี โดยในการประชุมครั้งนี้ มีการอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เรื่อง “การศึกษาสะท้อนพลเมืองรุ่นใหม่มีวินัย รักถิ่นฐาน” และมีการแบ่งกลุ่มแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งผลที่ได้จากการประชุม สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจะรวบรวมความคิดเห็นของเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะเรื่อง การสร้างวินัย เสนอต่ออนุกรรมการสภาการศึกษาเฉพาะกิจด้านการสร้างพลเมืองดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำนโยบายต่อไป

การอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “การศึกษา สะท้อนพลเมืองรุ่นใหม่มีวินัย รักถิ่นฐาน”

**รศ.นพ.สุรียเดว ทรีปาตี ผู้อำนวยการศูนย์
คุณธรรม (องค์การมหาชน)** สรุปประเด็นได้ว่า ปัจจัย
ที่มีผลกระทบต่อความเป็นพลเมืองของเด็กรุ่นใหม่ คือ
๑) **สภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลง** สังคมปัจจุบันเป็นสังคม
ผู้สูงอายุ (Aging Society) คนสมัยก่อนจะรักถิ่นฐานมาก
เพราะอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัว แต่ปัจจุบันสภาพสังคม
เปลี่ยนเป็นสังคมเมือง วิถีชีวิตจึงเปลี่ยน ส่งผลให้ไม่ได้
ร่วมทุกข์ร่วมสุขกับคนในครอบครัวเท่าสมัยก่อน ซึ่งในเชิง
จิตวิทยาทำให้เกิดความรักในองค์การน้อยลง คนรุ่นใหม่
จึงเปลี่ยนงานบ่อยครั้ง ๒) **ครอบครัวป่วย** พ่อแม่ขาดทักษะ
ในการเลี้ยงลูก ทำให้เด็กมีปัญหา ๓) **New Generation
(Gen Alpha) คุณลักษณะและค่านิยมของพลเมืองที่
เปลี่ยนแปลง** เช่น คนรุ่นใหม่ทำงานบน workspace ฯลฯ
เมื่อมีปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อเหล่านี้ แนวทางการสร้าง
พลเมือง มีวินัย รักถิ่นฐาน จึงต้องปลูกฝังจิตสำนึก
ซึ่งไม่ใช่ด้วยการบังคับ แต่ต้องให้เกิดจากตนเอง ทั้งวินัย
ต่อตนเองและการอยู่ร่วมกันในสังคม หัวใจสำคัญ คือ
การทำให้เกิดจิตสำนึกร่วมกัน โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม

**ผศ.บุรณัชน สุขคุ้ม รองประธานสภาผู้ชม
และผู้ฟังรายการ ฝ่ายวิชาการ** สรุปประเด็นได้ว่า
มุมมองในฐานะสื่อสาธารณะ คำว่า ‘วินัย’ โดยเฉพาะ
วินัยหลังบวก เป็นการจัดสรรโอกาสให้คนร่วมสังคมได้
ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อย่างคล่องตัว วินัยสามารถนำไป
ฝึกฝนกันได้ คนที่มีวินัยจะเป็นคนที่สามารถจัดสรร
การดำเนินชีวิตของตนเองได้เป็นอย่างดี เป็นฐานใน
การพัฒนาตนเอง หากฝึกวินัยได้ในระดับหนึ่งจะเกิดเป็น
พฤติกรรม จะทำโดยไม่ต้องมีใครบังคับ การสร้างสรรค์
สังคมต้องเริ่มจากระดับปัจเจกบุคคล เมื่อพัฒนาตนเอง
ในระดับปัจเจกได้ ก็จะสามารถร่วมกันสร้างสรรค์ชุมชน
และสังคมให้ดีขึ้นต่อไป นอกจากนี้ การศึกษาควรเน้น
ให้เรียนรู้และฝึกฝนเรื่องวินัย เพราะวินัยช่วยฝึกคน
โดยอาศัยปัจจัยต่าง ๆ ทั้งจากพลังภายในตนเอง
คือ ความรู้ สติปัญญา ความคิด การเห็นคุณค่า ตื่นตัว
ตื่นรู้ อดทน ความเพียร ฯลฯ และจากพลังภายนอก คือ

นำตัวอย่างมาเป็นแบบอย่างหรือต้นแบบในการฝึกฝน
ทั้งนี้ วินัยต้องเริ่มจากตนเอง ต้องสร้างขึ้นด้วยตนเอง
มองตัวเองออก บอกตัวเองได้ ใช้ตัวเองเป็น ฝึกฝนและ
พัฒนาตนเองได้ โดยสิ่งแวดล้อมจะช่วยสนับสนุนกระตุ้น
ให้เกิดวินัย

**นายเมธชนนท์ ประจวบลาภ สถาบันยุวทัศน์แห่ง
ประเทศไทย** สรุปประเด็นได้ว่า วินัย ตามความหมายแล้ว
คือ ระเบียบแบบแผน ข้อบังคับ แต่ในทางปฏิบัติแล้ว
วินัยไม่ใช่แค่บังคับ แต่เป็นการยอมรับที่จะปฏิบัติตามกฎ
‘วินัย’ ควรมาควบคู่ความเสียสละ เคารพกฎระเบียบ
พื้นฐานของบ้านเมือง การขับเคลื่อนเรื่องวินัย ควรเริ่มจาก
การเคารพกฎพื้นฐาน โดยสภาพแวดล้อมเป็นสิ่งจำเป็น
ในการสร้างวินัยของเยาวชน ต้องทำให้เด็กเห็น และ
ทำเป็นตัวอย่างให้เด็กทำตาม ความเชื่อมโยงระหว่าง
พลเมือง วินัย และรักถิ่นฐาน หากสามารถสร้าง
ความรับผิดชอบเชิงวินัยต่อชุมชน จะส่งผลต่อการพัฒนา
และความเจริญในท้องถิ่น ต่อยอดสู่การพัฒนาของ
ประเทศ

**นายตรัณ ตระกูลสว่าง รองประธานสภาเด็ก
และเยาวชนแห่งประเทศไทย** สรุปประเด็นได้ว่า
การทำงานสภาเด็กและเยาวชนนับเป็นการทำงานแบบ
จิตอาสา สร้างการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนใน
การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ เสริมให้เป็นพลเมืองที่ดี
ซึ่งปัจจัยหนึ่งขึ้นอยู่กับพลวัต คือ การเปลี่ยนแปลง
ที่ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม สำหรับเรื่อง ‘วินัย’
คือ การใส่ใจในสิ่งที่ต้องรับผิดชอบ มาพร้อมความเชื่อ
เชื่อว่าจะทำได้โดยต้องคำนึงถึงสังคม เช่น เด็กกับ
การศึกษา เด็กจะต้องใส่ใจ อยากรู้อยากเห็นต่อการศึกษา
หากเด็กไม่ใส่ใจการมีวินัยก็จะไม่เกิดขึ้น ส่วนคำว่า
“รักถิ่นฐาน” ทุกพื้นที่จะมีทรัพยากร ทั้งคนและเงิน
การจะสร้างให้เกิดพลเมืองดี มีวินัย รักถิ่นฐาน
จึงต้องสร้างความสมดุลให้เกิดจุดร่วมในความคิด
เพื่อร่วมมือกันทำ ในด้านมิติสมัชชาสภาเด็กและเยาวชน
ซึ่งมีตั้งแต่ระดับจังหวัด ภาค และประเทศ ในปีที่ผ่านมา
เด็กและเยาวชนมีมติเกี่ยวกับประเด็นการศึกษา
เพื่อจัดทำข้อเสนอต่อภาครัฐ ภาคเอกชน และ
ภาคประชาสังคม คือ ๑) ขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
สนับสนุนบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น
ปราชญ์ชาวบ้าน ข้าราชการบำนาญผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ
ทางเทคโนโลยี ด้านภาษาต่างประเทศ เป็นต้น ไปยัง
พื้นที่ที่ขาดแคลน และจัดสรรงบประมาณทรัพยากรทาง
การศึกษาให้เพียงพอต่อความต้องการของสถานศึกษา

๒) ขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดสรรบุคลากรที่มีทักษะเฉพาะด้านเกี่ยวกับสังคมสงเคราะห์และจิตวิทยาลงไปประจำที่สถานศึกษา ๓) ตัดลดความถี่ในการสอบวัดผลประเมินนักเรียน ซึ่งข้อเสนอจะนำเข้าไปประชุมคณะกรรมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ (กตยช.) โดยมีรองนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และที่ประชุม กตยช. มีข้อเสนอต่อเด็กและเยาวชน คือ จะต้องสร้างเครือข่ายทั้งในระบบและนอกระบบการศึกษา เพื่อประสานความร่วมมือ สนับสนุนองค์ความรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน ส่งเสริม สนับสนุนให้มีพื้นที่สร้างสรรค์เพื่อต่อยอดความสามารถให้กับเด็กและเยาวชน รวมถึงการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ต้องร่วมคิด ร่วมเรียนรู้ ร่วมทำร่วมประเมิน และร่วมรับผิดชอบต่อการกระทำ

สรุปความคิดเห็นจากการแบ่งกลุ่มแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เรื่อง “การศึกษากับการพัฒนาศักยภาพคนอย่างยั่งยืน” สรุปได้ ดังนี้

๑. “วินัย” ในทัศนคติของเยาวชน วินัย หมายถึง การเคารพให้เกียรติซึ่งกันและกัน เพราะฉะนั้น หากในสังคมมีความเท่าเทียม ให้เกียรติซึ่งกันและกัน สังคมก็จะมีระเบียบวินัย ปฏิบัติตนไปในทิศทางเดียวกัน

๒. “วินัย” มีคุณค่าและมีประโยชน์กับตัวเรา สังคม และประเทศชาติอย่างไร

ตัวเรา : วินัยทำให้ทุกคนรู้หน้าที่ มีระเบียบแบบแผน สามารถทำงานเป็นระบบ นำไปสู่การเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองให้ประสบความสำเร็จ หากทุกคนมีวินัยต่อตนเองและทำงานเป็นนิสัย จะทำให้ทุกคนมีความรับผิดชอบ และรู้จักเคารพของผู้อื่น

สังคม : วินัยช่วยลดความขัดแย้งในสังคม เช่น ปัญหาอาชญากรรม การทะเลาะวิวาท เมื่อทุกคนเคารพสิทธิของผู้อื่น สังคมจะเป็นสุข มีความเสมอภาค เพราะทุกคนรักใคร่กลมเกลียวและมีความสามัคคี

ประเทศชาติ : วินัยของประชาชนส่งผลต่อการพัฒนาประเทศ เมื่อสังคมเข้มแข็ง ประเทศมีความสงบสุข ทำให้เศรษฐกิจก้าวไกล และเป็นแบบอย่างที่ดีให้ประเทศเพื่อนบ้านได้

๓. เราจะสร้าง “วินัย” อย่างสนุกสนานได้อย่างไร

การสร้างวินัยควรปลูกฝังให้เด็กตั้งแต่อายุ ๗ – ๑๒ ปี ให้มีส่วนร่วมในการแสดงออก เริ่มจากการแทรกแนวคิดเรื่องวินัยในการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ เพิ่มการทำกิจกรรมให้เกิดความสนุกสนาน ดึงความสนใจของเด็กโดยใช้สื่อที่เหมาะสมกับช่วงวัย เช่น สื่อการ์ตูน เกม รวมถึงสื่อสังคมออนไลน์ที่มีผู้สร้างอิทธิพลในการจูงใจด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยลดช่องว่างระหว่างผู้สอนและผู้เรียน และทำให้เด็กได้ซึมซับวินัยควบคู่กับกระบวนการเรียนรู้ที่สนุกสนาน ทั้งนี้ การส่งเสริมการเรียนรู้ไม่ใช่แค่ในห้องเรียนเท่านั้น แต่ยังสามารถสอดแทรกเรื่องวินัยในเรื่องพื้นฐานและชีวิตประจำวัน เพื่อให้เกิดการทำซ้ำ ๆ โดยไม่มีกฎหรือการบังคับ การสอนให้เด็กเห็นประโยชน์และคุณค่าของวินัยถือเป็นการสร้างวินัยในเชิงบวก

๔. อยากเห็นบรรยากาศ สถานที่ คน เช่น ครู นักเรียนเป็นแบบใด ที่จะสร้างให้วินัยของเราได้

บรรยากาศที่ดีต้องเริ่มจากคนมีทัศนคติที่ดี ครูต้องมีวินัยในตนเอง เป็นแบบอย่างที่ดี และมีจรรยาบรรณความเป็นครู นอกจากนี้ ครูควรให้ความเท่าเทียมและความยุติธรรมแก่เด็ก ไม่เลือกปฏิบัติ รับฟังปัญหาของเด็ก นอกจากครูแล้ว รุ่นพี่หรือเพื่อนก็สามารถเป็นแบบอย่างให้กันได้ รุ่นพี่ดูแลรุ่นน้อง แครพซึ่งกันและกัน ควรเปลี่ยนและสร้างบรรยากาศภายในห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ และควรสร้างพื้นที่ในการเรียนรู้นอกห้องเรียนเรื่องกฎระเบียบ ควรเข้มงวดเรื่องการแต่งกายให้ถูกระเบียบ มีการทำความเข้าใจเรื่องกฎระเบียบผู้ปฏิบัติควรมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น รวมถึงควรเป็นสิ่งที่ยอมรับทั้งสองฝ่าย เมื่อออกมาแล้วทุกคนต้องเคารพและปฏิบัติตาม

๕. ข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อนอื่น ๆ

ควรมีการยกระดับคุณภาพโรงเรียนทั่วทั้งประเทศ เด็กในชนบทจะไม่หลังไหลมาเรียนในเมือง เด็กได้เรียนในโรงเรียนบ้านเกิดของตนซึ่งจะช่วยสร้างให้มีจิตสำนึกรักถิ่นฐานบ้านเกิด นำความรู้กลับมาพัฒนาถิ่นฐานของตนให้ดีกว่าเดิม ควรมีหลักสูตรที่สอนเกี่ยวกับการเลือกตั้งในโรงเรียน เพื่อสอนให้เด็กเยาวชนรู้บทบาทหน้าที่ของตน และเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน

สานสัมพันธ์ 3 สภา ครั้งที่ ๖

รวมพลัง ร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ

ดร.สุภัทร จำปาทอง เลขาธิการสภาการศึกษา ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.ทศพร ศิริสัมพันธ์ เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นายวิโรจน์ นรารักษ์ รองเลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและ ดร.วิภารัตน์ ดีอ่อง รองเลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ร่วมสัมมนาวิชาการ ในหัวข้อ “๓ สภา รวมพลัง ร่วมขับเคลื่อนพัฒนาประเทศ” โดยมี นางสาวบุศยศิริพันธ์ ยิ่งเกียรติกุล ผู้ประกาศข่าวและผู้สื่อข่าว Thai PBS เป็นผู้ดำเนินรายการ หลังจากนั้นร่วมพิธีเปิดการแข่งขันกีฬา “สานสัมพันธ์ ๓ สภา ครั้งที่ ๖” เมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ณ สำนักงานใหญ่ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (PEA) ในการจัดงานสานสัมพันธ์ ๓ สภา แต่ละสภาจะสลับกันเป็นเจ้าภาพ ในปีนี้สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ เป็นเจ้าภาพ

สัมมนาวิชาการ “๓ สภา รวมพลัง ร่วมขับเคลื่อนพัฒนาประเทศ”

ประเด็นในการสัมมนาวิชาการในครั้งนี้เน้นแลกเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ของแต่ละองค์กรตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี

ดร.สุภัทร จำปาทอง

ดร.สุภัทร จำปาทอง เลขาธิการสภาการศึกษา กล่าวว่า สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเป็นคลังสมอง (Think Tank) ด้านนโยบายด้านการศึกษา ให้แก่หน่วยงานจัดการศึกษาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการนำนโยบายขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ ต้องมีโจทย์ที่ถูกต้อง นโยบายสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง มีการบอกจุดเน้นต่อผู้ปฏิบัติ และที่สำคัญผู้ปฏิบัติต้องนำไปปฏิบัติ แต่พบว่านโยบายบางเรื่องยังไม่ได้รับการขับเคลื่อน เนื่องจากไม่มีข้อบังคับให้ทำหรือบทลงโทษ จึงขาดผู้นำไปปฏิบัติหรือรับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดขึ้น แผนยุทธศาสตร์ชาตินี้ จึงมีการเพิ่มเติมเรื่องนี้สำหรับการดำเนินงานของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาในอนาคตจะปรับเปลี่ยนเป็น “สำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ” บทบาทที่เพิ่มขึ้น เช่น มีอำนาจหน้าที่เสนอแนะเกี่ยวกับการจัดสรร

งบประมาณด้านการศึกษาเพื่อประกอบการพิจารณาของรัฐมนตรี การติดตามการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติระดับนี้ เป็นต้น

ปัจจุบันเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การปฏิบัติงานจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนบทบาทหน่วยงานจัดการศึกษาควรมุ่งเน้นถึงสิ่งที่ประชาชนต้องการ (Customer needs) และตอบสนองความต้องการให้รวดเร็ว การจัดการศึกษาควรเน้นการเรียนทางวิชาการควบคู่กับการฝึกปฏิบัติ เน้นเรื่องสมรรถนะการทำงานของภาครัฐจะมีขนาดเล็กลงแต่คงประสิทธิภาพไว้สูงสุด

ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.กชพร ศิริสัมพันธ์

ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.ทศพร ศิริสัมพันธ์ เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กล่าวโดยสรุปว่า แผนยุทธศาสตร์ชาติประกาศใช้ราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๑ และอยู่ระหว่างการถ่ายทอดจากยุทธศาสตร์ชาติสู่การเป็นแผนแม่บท ๒๓ แผน โดยขั้นตอนต่อไปจะนำเสนอต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรี หากเห็นชอบ จึงประกาศลงราชกิจจานุเบกษา เพื่อให้มีผลใช้บังคับต่อไป ปัญหาของการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ชาติในอดีต คือ ไม่สามารถยืนยันได้ว่าหน่วยงานที่รับผิดชอบจะนำไปปฏิบัติหรือไม่ จึงได้พยายามแก้ไขปัญหาลำนี้ แผนแม่บท ๒๓ แผน จึงกำหนดเป้าหมายที่ต้องการจะบรรลุผลในระยะเวลา ๒๐ ปี ว่าคืออะไร ช่วงระยะเวลา ๕ ปีแรก ควรดำเนินการเรื่องใดสำเร็จ นอกจากนี้ ยังมีโครงการสำคัญที่เรียกว่า “โครงการ Flagship” เป็นโครงการที่ตอบสนองความต้องการของประเทศ ซึ่งจะได้รับการจัดสรรงบประมาณให้ดำเนินงาน โครงการจะมุ่งเน้นการวิจัยเพื่อตอบโจทย์และรองรับการพัฒนาประเทศ เช่น อุตสาหกรรมอนาคต (New S - Curve) ทุนยนต์

เพื่ออุตสาหกรรม (Robotics) เป็นต้น ส่วนโครงการที่ไม่ตอบสนองความต้องการของประเทศ อาจไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ

นอกจากนี้ สภาพัฒนาฯ ได้จัดตั้งสถาบันนโยบายสาธารณะและการพัฒนา ภายใต้มูลนิธิสุริยานุวัตร เป็นสถาบันที่จะคิดเรื่องการเปลี่ยนแปลงในอนาคตว่าจะมีผลกระทบต่อประเทศไทยอย่างไรบ้าง ประเทศไทยควรเตรียมรับกับอนาคตเหล่านั้นอย่างไร เช่น อนาคตจะมีรถไฟฟ้าที่ไม่มีคนขับ หากรถคันนี้ไปชนรถคันอื่น ใครจะเป็นคนรับผิดชอบ เป็นต้น สถาบันนี้ จึงต้องคิดถึงภาพในอนาคตและแนวทางการรองรับ เช่น ออกนโยบายกฎหมายให้ทันการเปลี่ยนแปลง โดยเปิดโอกาสให้คนรุ่นใหม่และบุคลากรจากหน่วยงานต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการคิดภาพอนาคตและมาตรการรองรับ

นายวิโรจน์ นรารักษ์

นายวิโรจน์ นรารักษ์ รองเลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กล่าวว่า บทบาทของสภาพัฒนาฯ เป็นหน่วยงานจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และเป็นแผนของทุกคน โดยเฉพาะการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงาน ซึ่งสภาพัฒนาฯ ถือเป็นองค์กรกลางที่เชื่อมโยงให้หน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องดำเนินงานขับเคลื่อนการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย

สำหรับเป้าหมายระยะสั้น ๕ ปีแรกของแผนฯ มี ๓ มิติ คือ ๑) มิติทางเศรษฐกิจ เน้นการขับเคลื่อนเศรษฐกิจให้เติบโต อาศัยการวิจัยเพื่อตอบโจทย์ประเทศ ๒) มิติทางสังคม เน้นการลดความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้ระหว่างภูมิภาค ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการ และ ๓) มิติทางสิ่งแวดล้อม เน้นการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ดร.วิภารัตน์ ดิอ่อง

ด้าน **ดร.วิภารัตน์ ดิอ่อง** รองเลขาธิการ คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ กล่าวว่า สำนักงาน คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติอยู่ในช่วงการเปลี่ยนผ่าน

และเป็นส่วนหนึ่งของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ดังนั้น บทบาทของ สภาวิจัยฯ จึงมีการปรับเปลี่ยนในเชิงกระบวนการ และ โครงการ/แผนงาน รวมถึงได้มีการดำเนินการจัดตั้ง กองทุน เพื่อให้มีผู้ดูแลและให้การสนับสนุนงบประมาณ แต่ละโครงการ และรองรับการดำเนินงานในอนาคต

หลังจากการสัมมนาวิชาการ มีการแข่งขันกีฬา กระชับความสัมพันธ์และสร้างความสามัคคีระหว่าง ๓ หน่วยงาน เพื่อส่งเสริมสุขภาพของบุคลากรและสร้าง ความสามัคคีระหว่างกัน นำไปสู่การผนึกกำลังในการทำงาน เพื่อตอบโจทย์ประเทศ เป็นหน่วยงานเชิงนโยบายสู่ การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรม

มาตรฐานการศึกษาของชาติ ๒๕๖๑ : มาตรฐานเพื่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาของประเทศ

“...มาตรฐานการศึกษาของชาติฉบับใหม่ พวกเราจะประกาศอีกทีว่าเราเน้นผลลัพธ์ของการศึกษาเป็นสำคัญ และที่สำคัญก็คือ ผลลัพธ์นั้นจะต้องเน้นให้มีความเหมาะสมกับการศึกษาทุกระดับ ทุกช่วงวัย...เพื่อที่จะช่วยพัฒนาเด็กไทยหรือลูกหลานของเราให้เป็นคนไทย ๔.๐ ให้กับสมัยทันโลก ทันเทคโนโลยี มีความรู้ ทักษะ สมรรถนะอย่างสูงที่จะช่วยขับเคลื่อนประเทศ พลิกดันประเทศ ให้สามารถแข่งขันได้”

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (ศาสตราจารย์คลินิก นายแพทย์อุดม คชินทร) การสัมมนาวิชาการ เรื่อง มาตรฐานการศึกษาของชาติเพื่อการยกระดับคุณภาพคนไทย ๔.๐

นับตั้งแต่มาตรฐานการศึกษาของชาติ ผ่านความเห็นชอบจากที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๑ ที่ผ่านมา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้เร่งดำเนินการสร้างความรู้ ความเข้าใจ ด้วยการจัดประชุมชี้แจงหน่วยงานองค์กรหลัก การจัดทำเอกสารเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ การจัดทำคลิปวิดีโอให้เด็กได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเรื่องมาตรฐานการศึกษาของชาติ การจัดทำโปสเตอร์ แผ่นพับ นิทรรศการเคลื่อนที่ รวมทั้งจัดสัมมนาวิชาการ เรื่อง มาตรฐานการศึกษาของชาติ เพื่อการยกระดับคุณภาพคนไทย ๔.๐ ในพื้นที่ ๖ จังหวัด ครอบคลุม ๔ ภูมิภาค เพื่อปูพื้นฐาน สร้างความรู้ ความเข้าใจในมาตรฐานการศึกษาของชาติกับหน่วยงานการศึกษาที่เกี่ยวข้องทุกหน่วย ตามมติคณะรัฐมนตรีข้อ ๒ ที่ให้สำนักงานเลขาธิการ

สภาการศึกษาเร่งดำเนินการชี้แจงแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของชาติให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจอย่างชัดเจน ถูกต้องตรงกัน และสามารถแปลงกรอบผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างสอดคล้อง เชื่อมโยง และเป็นไปในแนวทางเดียวกัน (อ้างอิงหนังสือด่วนที่สุดที่ นร ๐๕๐๕/๓๐๘๗๑ ลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๑)

มาตรฐานการศึกษาของชาติฉบับใหม่เป็นมาตรฐานในรูปแบบผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษาหรือกล่าวอีกอย่างว่า เป็นมาตรฐานที่บอกหน้าตาของคนไทยที่อยากได้ว่าจะต้องมีคุณลักษณะขั้นต่ำใน ๓ เรื่องคือ ผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม และพลเมืองที่เข้มแข็ง โดยสถานศึกษาสามารถดำเนินการตามบริบทและความเหมาะสมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ได้ผลลัพธ์ที่ตอบโจทย์ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ

มาตรฐานการศึกษาของชาติจะยกระดับคุณภาพการศึกษาของประเทศได้อย่างไร มาตรฐานการศึกษาของชาติฉบับ พ.ศ. ๒๕๖๑ นี้ เป็นมาตรฐานที่กำหนดเป้าหมายไว้ชัดเจนว่า สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องยึดผลลัพธ์ที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ เป็นเป้าหมายสำหรับการพัฒนาผู้เรียนไปสู่ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ การกำหนดรายละเอียดของผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ทั้ง ๓ เรื่อง (ผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม และพลเมืองที่เข้มแข็ง) จะกำหนดตามช่วงวัยตั้งแต่ปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา เพื่อ

เป็นการสร้างคนไทย ๔.๐ ที่ตอบโจทย์ต่อการพัฒนาประเทศในทุกด้าน ซึ่งในมาตรฐานเองก็ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของคนไทย ๔.๐ เป็นเป้าหมายสำคัญที่ผู้เรียนจะต้องพัฒนาเพื่อให้เกิดคุณลักษณะดังกล่าว เพื่อสร้างความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนให้กับประเทศ (อ้างอิงเนื้อหาจากมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑)

การจะก้าวเข้าไปสู่ความเป็น ๔.๐ นั้น การศึกษาสามารถยกระดับคุณภาพ โดยปรับบทบาทของตนเองจากผู้สั่งการเป็นผู้อำนวยความสะดวก สามารถจัดการศึกษาได้ตามบริบทของสังคมที่แปรเปลี่ยนและกระแสของโลกที่เปลี่ยนแปลง เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะการใช้ชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑ และสมรรถนะที่สำคัญ เช่น ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการสื่อสาร ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะความร่วมมือ สมรรถนะด้านภาษาและการสื่อสาร สมรรถนะการรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศและดิจิทัล เป็นต้น ซึ่งมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้เปิดโอกาสให้หน่วยงานการศึกษาที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างยืดหยุ่นตามบริบทของสถานศึกษา

ทั้งนี้เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจกับหน่วยงานการศึกษาให้มีความเข้าใจที่ตรงกันในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยใช้มาตรฐานการศึกษาของชาติเป็นเป้าหมาย สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จึงได้จัดสัมมนาวิชาการเรื่องมาตรฐานการศึกษาเพื่อการยกระดับคุณภาพของคนไทย ๔.๐ ด้วยความมุ่งหวังว่าหน่วยงานการศึกษาที่เกี่ยวข้องสามารถนำมาตรฐานของชาติไปเป็นกรอบในการจัดทำมาตรฐาน หลักสูตร การศึกษาของสถานศึกษา ตลอดจนเข้าใจแนวปฏิบัติใหม่เกี่ยวกับระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ และสามารถแปลงกรอบผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างสอดคล้อง เชื่อมโยง และเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

การจัดสัมมนาวิชาการฯ ดังกล่าว กำหนดจัด ๖ พื้นที่ ครอบคลุม ๔ ภูมิภาคทั่วประเทศ ได้แก่

- วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ณ โรงแรมเฮลท์แลนด์ รีสอร์ท แอนด์ สปา จังหวัดชลบุรี
- วันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๒ ณ โรงแรมมิราเคิล แอนด์ คอนเวนชั่น เซ็นเตอร์ กรุงเทพมหานคร
- วันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๒ ณ โรงแรมสุนีย์แกรนด์ จังหวัดอุบลราชธานี

- วันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๒ ณ โรงแรมลักซัวร์ณ จังหวัดเชียงราย

- วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๒ ณ โรงแรมเจริญไฮเทล จังหวัดอุดรธานี

- วันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ณ โรงแรมบรรจงบุรี จังหวัดสุราษฎร์ธานี

สำหรับจังหวัดชลบุรีและกรุงเทพมหานคร สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ดำเนินการจัดสัมมนาวิชาการเสร็จเรียบร้อยแล้ว จังหวัดชลบุรี มีผู้เข้าร่วมประชุมทั้งสิ้น ๒๖๕ คน ขณะที่กรุงเทพมหานคร มีผู้เข้าร่วมประชุมทั้งสิ้น ๖๕๐ คน ผลการประชุมทั้งสองพื้นที่ ผู้เข้าร่วมประชุมส่วนใหญ่สะท้อนความคิดเห็นว่า เห็นด้วยกับสิ่งที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ ที่กำหนดเพียงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ หรือผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา โดยไม่กำหนดตัวชี้วัดหรือข้อกำหนดอื่นใดที่สถานศึกษาต้องปฏิบัติ โดยให้ความยืดหยุ่นสถานศึกษาในการจัดการศึกษา การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างอิสระ สถานศึกษาสามารถกำหนดมาตรฐาน ตัวชี้วัดได้ตามบริบทของสถานศึกษา ลดข้อกังวลเรื่องเอกสารที่จะต้องจัดทำเพื่อรองรับการประเมิน แต่ยังไม่มีความไม่เข้าใจในเรื่องการส่งเอกสารสำหรับการประกันคุณภาพการศึกษา การจัดทำข้อเสนอแนะ การรับรองตนเองว่าเป็นสถานศึกษาใน ๕ ระดับ การจัดทำหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาชาติ ตลอดจนความถูกต้องของการจัดทำมาตรฐานสถานศึกษา

มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ ถือเป็นมาตรฐานที่ช่วยให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาใช้เป็นเครื่องมือในการนำไปใช้ในการบริหารจัดการศึกษาได้อย่างสอดคล้อง เชื่อมโยง กับบริบทต่าง ๆ ภายใต้อเป้าหมายเดียวกัน คือ พัฒนาผู้เรียนให้เกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการศึกษาของชาติ ทำให้ผู้เรียนเป็น ผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม และพลเมืองที่เข้มแข็ง เป็นการสร้างคนไทย ๔.๐ ที่มั่นคง เข้มแข็ง หากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องร่วมแรงร่วมใจในการพัฒนาผู้เรียน จะช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษาทั้งระบบ สามารถตอบโจทย์การพัฒนาประเทศที่รองรับต่อการแข่งขันได้ในเวทีโลก

บทบาทสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ในโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา สนองพระราชดำริโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) หรือใช้ชื่อภาษาอังกฤษว่า “Plant Genetic Conservation Project Under the Royal Initiation of Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn (RSPG)” เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๙ จวบจนปัจจุบัน โดยมีสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ ทำหน้าที่รับผิดชอบในการขับเคลื่อนกิจกรรมเพื่อรองรับและสนองพระราชดำริโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช ฯ

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีจุดเริ่มต้นเมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๕ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระราชดำริ กับนายแก้วขวัญ วัชโรทัย เลขาธิการพระราชวังและผู้อำนวยการโครงการส่วนพระองค์ ฯ สวนจิตรลดา ให้อนุรักษ์พืชพรรณของประเทศและดำเนินการเป็นธนาคารพืชพรรณ และในปีต่อมาโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ฯ ได้เริ่มดำเนินการโดยฝ่ายวิชาการโครงการส่วนพระองค์ ฯ มีสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นผู้สนับสนุนงบประมาณดำเนินการในการจัดสร้างธนาคารพืชพรรณขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๓๖ มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บรักษาพันธุกรรมพืชท้องถิ่นที่เป็นเมล็ดและเนื้อเยื่อเป็นหลัก และได้ขยายแนวคิดเพื่อการอนุรักษ์พันธุ์พืชอื่น ๆ รวมทั้งทรัพยากรธรรมชาติด้วยในเวลาต่อมา ทั้งนี้ อพ.สธ. ได้เปิดโอกาสให้หน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนเข้าร่วมสนองพระราชดำริ ฯ แล้ว จำนวน ๒๐๕ แห่ง และสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน จำนวน ๓,๙๕๔ แห่ง (ข้อมูล ณ วันที่ ๒ มกราคม ๒๕๖๒)

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้จัดทำแผนแม่บทโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ฯ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (แผนแม่บท อพ.สธ. - สกศ.) ครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๔ มีวัตถุประสงค์เพื่อตอบสนองพระราชดำริ ฯ ให้สอดคล้องกับแผนแม่บทโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ฯ โดยกิจกรรมที่สำนักงาน ฯ ดำเนินการอยู่ในกลุ่ม G2 กลุ่มสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช สำหรับแผนแม่บท อพ.สธ. - สกศ. ระยะ ๕ ปีที่หก (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔) ประกอบด้วย ๔ กิจกรรมหลัก ได้แก่

- ๑) โครงการถอดบทเรียนสวนพฤกษศาสตร์/ศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาไทย
- ๒) โครงการจัดทำฐานข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่น/ครุภูมิปัญญาไทย
- ๓) การจัดประชุมวิชาการและนิทรรศการโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- ๔) การจัดทำ web site อพ.สธ. – สกศ.

แม้ว่าการขับเคลื่อนกิจกรรมตามแผนแม่บท อพ.สธ. – สกศ. ดังกล่าวจะไม่ต่อเนื่องนัก (ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๗) ไม่มีกิจกรรมสนองพระราชดำริ ๖) นอกจากการเข้าร่วมการประชุมวิชาการและจัดนิทรรศการโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ๖ และจัดประชุมคณะกรรมการโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช ๖ ทุกปีแล้ว สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้ดำเนินการดังนี้

ปีงบประมาณ ๒๕๕๙ ดำเนินการโครงการถอดบทเรียนครุภูมิปัญญาไทย ตามรอยพระยุคลบาท อนุรักษ์พันธุกรรมพืช และจัดพิมพ์เป็นหนังสือ **“๕ ครุภูมิปัญญาไทย ตามรอยพระยุคลบาท อนุรักษ์พันธุกรรมพืช”**

ปีงบประมาณ ๒๕๖๐ ดำเนินการโครงการถอดบทเรียนศูนย์การเรียนรู้การใช้ประโยชน์และอนุรักษ์ความหลากหลายของทรัพยากรภูมิปัญญาไทย และจัดพิมพ์เป็นหนังสือ **“๑๕ ครุภูมิปัญญาไทย ผู้อนุรักษ์พรรณพืช”**

ปีงบประมาณ ๒๕๖๑ ดำเนินการโครงการถอดบทเรียนสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ๕ แห่ง ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ปริมณฑล และบริเวณใกล้เคียง และอยู่ระหว่างการจัดทำเป็นหนังสือ **“สวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ตัวอย่างบทเรียนการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางพระราชดำริ อพ.สธ.”**

ช่วงที่ผ่านมา การดำเนินงานของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเพื่อสนองพระราชดำริ ๖ ส่วนใหญ่ผูกโยงไว้กับกิจกรรมของครุภูมิปัญญาไทย ศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาไทย และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เนื่องจากสำนักงาน ๖ ไม่มีหน่วยงานภายใต้สังกัด การทำงานโดยอาศัยกลุ่มเครือข่ายภูมิปัญญาไทยและแหล่งเรียนรู้ จึงเป็นทางเลือกที่ดำเนินการมาโดยตลอด โดยคัดสรรและถอดบทเรียนการดำเนินการของครุภูมิปัญญาไทย ศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาไทย และแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องและสนองพระราชดำริ อพ.สธ.

สำหรับปีงบประมาณ ๒๕๖๒ สำนักงานเลขาธิการสภาศึกษามีกิจกรรมที่สนองพระราชดำริ คือ กิจกรรมการสืบสานขับเคลื่อนศาสตร์พระราชา ผ่านกิจกรรมการสร้างจิตสำนึกการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช ตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยสนับสนุนกิจกรรมการถ่ายทอดองค์ความรู้ของศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาไทยที่เกี่ยวกับการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุพืชและทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับกิจกรรมของ อพ.สธ. จำนวน ๑๐ แห่ง ทั้ง ๔ ภูมิภาค ทั่วประเทศ เพื่อนำมาเป็นบทเรียนในการสร้างกิจกรรมการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุพืชและทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นต่อไปในอนาคต สอดคล้องกับที่ดร.ปิยะรักษ์ ปริญาพงษ์ เจริญทรัพย์ เลขาธิการคณะกรรมการ อพ.สธ. ได้กล่าวไว้ในการประชุม

คณะกรรมการโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ. - สกศ.) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๒ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๒ เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๒ โดยสรุปว่า

“...ขอชื่นชมวิสัยทัศน์ของเลขาธิการสภาการศึกษา ที่มีวิธานแรงกล้าในการดำเนินงานสนองพระราชดำริ อพ.สธ. อย่างไรก็ตาม ขอให้มองว่า อพ.สธ. เข้ามาสนับสนุนงานตามพันธกิจ ภารกิจ และวิสัยทัศน์ของ สกศ. ในการสนองพระราชดำริที่เป็นรูปธรรม ไม่ใช่เป็นการสร้างภาระงานใหม่แต่อย่างใด ซึ่งความร่วมมือกันของทุกฝ่ายจะช่วยส่งเสริมเด็ก เยาวชน และประชาชนในท้องถิ่น เกิดความเข้าใจและเห็นความสำคัญของพันธุกรรมพืช ร่วมกันคิดร่วมกันปฏิบัติจนเกิดผลประโยชน์ต่อการใช้ทรัพยากรร่วมกัน...”

นอกจากนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา มีแผนที่จะพัฒนาและปรับปรุงแผนแม่บท อพ.สธ. - สกศ. ให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยจัดตั้ง “คณะทำงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา” ทำหน้าที่ขับเคลื่อนการดำเนินงาน พัฒนาและปรับปรุงแผนแม่บท อพ.สธ. - สกศ. ให้ทันสมัยและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน รวมทั้งเร่งดำเนินการจัดทำเว็บเพจ อพ.สธ. - สกศ. เพื่อการสื่อสาร แลกเปลี่ยน และติดตามข่าวสารข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำริโครงการ อพ.สธ. สำหรับกิจกรรมการจัดทำฐานข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่น/ครูภูมิปัญญาไทย จะได้พิจารณาปรับปรุงให้ทันสมัยและใช้ข้อมูลของ อพ.สธ. ซึ่งได้รวบรวมไว้แล้วจำนวนหนึ่ง โดยให้ความสำคัญกับการทำงานตามหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ที่ว่า “คิด Macro ทำ Micro” นั่นคือ “คิด” ในภาพรวมทั้งหมด และค่อยทยอย “ทำ” จากจุดเล็ก ๆ ด้วยต้นทุนที่มีอยู่แล้ว

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ตระหนักดีว่าโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ถือเป็นหนึ่งใน ๔,๗๔๑ โครงการ ที่สืบสานแนวคิดจาก “ศาสตร์พระราชฯ” อันเป็นมรดกองค์ความรู้ที่รวบรวมเรียบเรียงจากพระราชดำริ พระราชดำรัส พระบรมราโชวาทโครงการตามพระราชดำริต่าง ๆ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานไว้แก่พสกนิกร ถือเป็นมรดกล้ำค่าอันประมาณค่ามิได้ ศาสตร์พระราชฯที่พระราชทานไว้ล้วนมีเป้าหมายให้พสกนิกรอยู่ดี กินดี ยกระดับการศึกษา และลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมทั้งสิ้น จึงสมควรแก่การน้อมเกล้าฯน้อมกระหม่อมนำมาเป็นแนวปฏิบัติเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

ความก้าวหน้าการขับเคลื่อน กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) ดำเนินการขับเคลื่อนกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ โดยมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนได้รับโอกาสทางการศึกษาและมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตลอดจนมีทักษะและศักยภาพที่ตอบสนองความต้องการของประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติ ทั้งนี้ สกศ. ได้ร่วมกับองค์กรหลักในกระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินงานขับเคลื่อนกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ภายใต้คณะกรรมการกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ ซึ่งมี พลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง รองนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน โดยมีกลยุทธ์ในการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ ๕ กลยุทธ์ ได้แก่ (๑) เร่งสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญและประโยชน์ของการนำกรอบคุณวุฒิแห่งชาติสู่การปฏิบัติ (๒) จัดทำต้นแบบการผลิตและพัฒนากำลังคนตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ (๓) เสริมสร้างความร่วมมือและความรับผิดชอบร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ (๔) เชื่อมโยงคุณวุฒิในสาขาอาชีพที่จำเป็นสำหรับการพัฒนากำลังคนของประเทศไทยกับประเทศอาเซียนและระดับสากล และ (๕) จัดทำ ปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบ หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนกรอบคุณวุฒิแห่งชาติสู่การปฏิบัติ โดยจะเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป

สำหรับความก้าวหน้าของการจัดทำกรอบคุณวุฒิแห่งชาตินั้น เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๒ พลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง รองนายกรัฐมนตรี เป็นประธานการประชุมคณะกรรมการกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ (NQF) ครั้งที่ ๒/๒๕๖๒ มีรองศาสตราจารย์ นายแพทย์ โสภณ นภาธร ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงศึกษาธิการ เป็นรองประธานการประชุม และ ดร.สุภัทร จำปาทอง เลขาธิการสภาการศึกษา ดร.สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์ รองเลขาธิการสภาการศึกษา พร้อมด้วย นางสาวสมรฉนิกร อ่องเอิบ ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการศึกษา ทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการ เข้าร่วมประชุม ณ ห้องประชุม ๓๐๑ ชั้น ๓ ตึกบัญชาการ ๑ ทำเนียบรัฐบาล

พลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง กล่าวว่า เป้าหมายการทำงาน คือ การสร้างภาคการผลิตกำลังคน (Supply)

ให้มีคุณวุฒิทางการศึกษาและคุณวุฒิทางวิชาชีพ ซึ่งในอนาคตหากเด็กที่จบการศึกษาตามเกณฑ์อาจได้รับใบอนุญาต (License) รองรับการ ทำงาน โดยมุ่งเน้นการมีทักษะ สามารถทำงานได้ รวมถึงได้รับแรงจูงใจ (Incentive) ที่เหมาะสม ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องช่วยกันเร่งรัดทำให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม และเร่งดำเนินงานขับเคลื่อนการผลิตแรงงาน เพื่อตอบสนองความต้องการของภาคประกอบการ ให้กำลังคนแรงงานมีทักษะและความพร้อมต่อการ ทำงาน รองรับสังคมปัจจุบันที่วัยแรงงานมีแนวโน้มลดลง ในขณะที่สาขาอาชีพมีความหลากหลายและซับซ้อนมากขึ้น

๒. (ร่าง) แผนปฏิบัติการด้านการผลิตและพัฒนา กำลังคนในสาขาอาชีพที่มีความจำเป็นเร่งด่วนต่อการพัฒนา ประเทศตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕ ซึ่งกรอบวิสัยทัศน์ คือ ศึกษาข้อมูลความต้องการกำลังคน จากแหล่งต่าง ๆ (Demand) ความสามารถในการผลิต (Supply) และหลักสูตรจำนวนกำลังคนและสถานศึกษา หรือสถานฝึกอบรมนาร่องที่เกี่ยวข้อง คณะอนุกรรมการผลิตและพัฒนา กำลังคนในอาชีพที่เป็นความจำเป็นเร่งด่วน ได้นำเสนอรายละเอียดการดำเนินงาน ๘ สาขาอาชีพที่มีความจำเป็นเร่งด่วน คือ สาขาที่ดำเนินการในระยะแรก ได้แก่ สาขาช่างอากาศยาน ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบแล้วเมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๖๑ และสาขาที่ดำเนินการในระยะที่สอง ๗ สาขา ได้แก่ ๑) สาขาอาชีพด้านโลจิสติกส์โครงสร้างพื้นฐาน นาร่องในอาชีพช่างซ่อมบำรุงระบบขนส่งทางราง ๒) สาขาอาชีพ โลจิสติกส์และซัพพลายเชน นาร่องในอาชีพนักวางแผนอุปสงค์ (Demand Planner) ๓) สาขาหุ่นยนต์และระบบอัตโนมัติ นาร่องในอาชีพ System Integrator ๔) สาขาอาชีพเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และดิจิทัลคอนเทนต์ นาร่องในอาชีพนักพัฒนาระบบ (Programmer) และนักทดสอบระบบ (Tester) นักวิทยาศาสตร์ข้อมูล (Data Science) นักพัฒนาเกมและแอนิเมชัน ๕) สาขาอาหารและเกษตร นาร่องในอาชีพ Smart Farmer ๖) สาขาอาชีพปิโตรเคมี เคมีภัณฑ์ พลังงานและพลังงานทดแทน นาร่องในอาชีพช่างเทคนิคสาขาการกลั่นและปิโตรเคมี และ ๗) สาขาแม่พิมพ์ นาร่องในอาชีพช่างแม่พิมพ์

การประชุมครั้งนี้ที่ประชุมได้ร่วมกันพิจารณาใน ๒ ประเด็น คือ

๑. (ร่าง) แผนขับเคลื่อนกรอบคุณวุฒิแห่งชาติสู่การปฏิบัติ ที่ประชุมหารือให้กำหนดระยะการดำเนินการให้ชัดเจน จึงได้ระบุปีที่จะดำเนินการไว้ในแผนเป็น (ร่าง) แผนขับเคลื่อนกรอบคุณวุฒิแห่งชาติสู่การปฏิบัติ ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕ และกำหนดให้มีการติดตามประเมินผลการขับเคลื่อนแผน โดยให้มีโรดแมปของแผนการดำเนินงานขับเคลื่อน NQF กำหนดไว้ ๕ เป้าประสงค์ คือ ๑) นักเรียน นักศึกษา ผู้ปกครอง และกำลังแรงงาน ให้ตระหนักถึงคุณค่าและประโยชน์ของความเชื่อมโยงระหว่างคุณวุฒิการศึกษากับมาตรฐานอาชีพ ๒) มีต้นแบบการผลิตและพัฒนา กำลังคน ที่เชื่อมโยงระหว่างคุณวุฒิการศึกษากับมาตรฐานอาชีพสอดคล้องกับความต้องการของภาคประกอบการ ๓) หน่วยงานทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมีการผนึกกำลังกัน อย่างเข้มแข็งในการดำเนินการตาม NQF ๔) การเชื่อมโยงคุณวุฒิกับประเทศอาเซียนและระดับสากลในสาขาอาชีพ ที่จำเป็นสำหรับประเทศไทย และ ๕) กฎหมาย กฎ ระเบียบ ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการตาม NQF ซึ่งแต่ละ เป้าประสงค์จะกำหนดหน่วยงานผู้รับผิดชอบไว้ชัดเจน

หลังจากนี้ ฝ่ายเลขานุการจะได้หารือร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิ และคณะอนุกรรมการฯ เพื่อเร่งปรับร่างแผนทั้งสองรายการให้ตอบสนองความต้องการในการพัฒนา กำลังคน และบูรณาการงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในประเทศก่อนที่จะนำเสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบต่อไป

ปฏิรูปอาชีวศึกษา ที่ทำได้จริง

แนวทางปฏิรูปอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับ
การพัฒนาประเทศ เทคโนโลยีสมัยใหม่และตรงกับ
ความต้องการของผู้ประกอบการ รวมถึงลดความเหลื่อมล้ำ
สร้างโอกาสให้กับเด็กที่มีฐานะยากจน เด็กด้อยโอกาส
เด็กออกกลางคัน และเด็กที่สนใจภาคปฏิบัติ ให้มีโอกา
สได้รับการศึกษา มีอาชีพที่มั่นคง สร้างรายได้ ร่วมพัฒนา
ประเทศ ยังอยู่ในขั้นตอนพิจารณาของภาครัฐว่าจะนำไป
ปฏิบัติหรือไม่

เป้าหมายหลัก ๆ ของการปฏิรูปอาชีวศึกษา
คือ ๑. ต้องการเพิ่มจำนวนเด็กที่เข้าเรียนอาชีวศึกษาใน
สาขาที่มีความต้องการสูงตามแนวทางการพัฒนาประเทศ
ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ประกอบการ
เรียนจบแล้วมีงานทำ ๒. มีความรู้ ทักษะ ความสามารถ
ในเชิงปฏิบัติ มีสมรรถนะ เป็นที่ยอมรับ และ ๓. มี
ความสามารถในการเติบโตเป็นผู้ประกอบการ

เป้าหมายนี้ไม่ได้เป็นเรื่องใหม่ ของสำนักงาน
คณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ที่ได้ดำเนินการ
มาตลอด แต่ยังไม่ประสบความสำเร็จมากเท่าที่ควรซึ่ง
จะเห็นว่าจำนวนเด็กที่เข้าเรียนอาชีวศึกษายังมีจำนวนน้อย
โดยเฉพาะสาขาที่มีความต้องการสูง ยังขาดแคลน
ความสามารถในการปฏิบัติงานอยู่ในขั้นพอใช้ ทำให้
ผู้ประกอบการต้องใช้เวลามากในการฝึกอบรมพัฒนา
กว่าจะปฏิบัติงานได้จริง

ถึงแม้ทาง สอศ. พยายามแก้ปัญหานี้ โดย
การสร้างภาพลักษณ์ rebranding กวดขัน ป้องกัน
การทะเลาะวิวาทของนักเรียนต่างวิทยาลัย ปรับปรุง
หลักสูตร เปิดหลักสูตรใหม่ จับมือกับต่างประเทศ
เช่น เยอรมัน ญี่ปุ่น อังกฤษ พัฒนาการเรียนการสอน
รูปแบบใหม่ ซึ่งมีข้อจำกัดทำได้เพียงบางวิทยาลัยเท่านั้น
รวมไปถึงการร่วมมือกับผู้ประกอบการในระบบทวิภาคี

รับเด็กเข้าฝึกปฏิบัติ ก็ยังมีผู้ประกอบการจำนวนไม่มากพอ
แม้กระทั่งเปิดหลักสูตรปริญญาตรีสายปฏิบัติการ โดย
มุ่งไปสู่ “อาชีวะยุคใหม่ มีงาน มีเงิน มีปริญญา” ก็ยัง
ไม่สามารถทำให้เด็กและผู้ปกครองสนใจเปลี่ยนมาเรียน
สายอาชีพได้มากเท่าที่ควร

เป้าหมายข้างต้นถ้าจะทำให้เกิดผลสำเร็จ
ทางภาครัฐและภาคเอกชนต้องร่วมมือกันอย่างจริงจัง
ทำหลายเรื่องไปพร้อม ๆ กัน เรื่องเร่งด่วนที่น่าจะเป็น
แรงขับเคลื่อนที่สำคัญ คือ ๑. มีระบบค่าตอบแทนตาม
สมรรถนะให้ผู้จบการศึกษาสายอาชีพโดยการปรับขึ้น
รายได้แรกบรรจุ (เงินเดือน และเงินตอบแทนพิเศษ
ประมาณร้อยละ ๘.๕ - ๑๐) ของบุคลากรภาครัฐให้
แก่ผู้จบอาชีวศึกษา (ปวช. และ ปวส.) ที่เก่งปฏิบัติ
หรือมีความเชี่ยวชาญพิเศษ โดยผ่านการศึกษาระบบ
ทวิภาคี (ฝึกปฏิบัติกับเอกชนประมาณ ๑ ปี) หรือผ่าน
การทดสอบมาตรฐานวิชาชีพ (เช่น มาตรฐานคุณวุฒิ
วิชาชีพ มาตรฐานสมาคมวิชาชีพ) เมื่อภาครัฐปรับอัตรา
การจ้าง ทางภาคเอกชนก็น่าจะปรับตาม ซึ่งจะช่วยให้
ให้ผู้เรียนและผู้ปกครองเห็นความสำคัญที่จะได้รับ

คำตอบแทนไม่ต่างจากผู้จบปริญญาตรีขณะที่ใช้เวลาเรียนน้อยกว่าแต่เรียนจบแล้วมีงานทำแน่นอน รวมทั้งในอนาคตสามารถทำงาน มีรายได้ พร้อมกับสามารถเรียนเพิ่มเติมจนจบปริญญาตรีไปพร้อม ๆ กันได้ไม่ยาก ถ้ามีความสนใจและต้องการ คำตอบแทนเป็นเรื่องสำคัญมาก ปัจจุบันอัตราการจ้างผู้จบอาชีวศึกษาของภาครัฐและภาคเอกชนส่วนใหญ่ต่ำกว่าปริญญาตรี และมากกว่าค่าแรงขั้นต่ำไม่มากนัก ยกเว้นผู้ประกอบการขนาดใหญ่ที่ให้ความสำคัญด้านสมรรถนะและจ้างในอัตราที่สูง ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้นักเรียนสนใจและมุ่งสู่การเรียนระดับปริญญาตรีมากกว่า ซึ่งไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ประกอบการ

๒. สามารถเรียนฟรีโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายสำหรับอาชีวศึกษาในสาขาที่กำหนดซึ่งมีความต้องการสูงและขาดแคลน สนับสนุนให้เด็กด้อยโอกาสทางการศึกษากลุ่มที่มีผลการเรียนดี กลุ่มที่มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ห่างไกล กันดาร กลุ่มเด็กออกกลางคัน กลุ่มเด็กผู้หญิง (ถ้าต้องการเพิ่มจำนวนต้องส่งเสริมให้เด็กผู้หญิงมาเรียนมากขึ้น) และกลุ่มจากโรงเรียนขยายโอกาส เพื่อจูงใจให้เด็กสายสามัญมาเรียนสายอาชีพมากขึ้น และบางส่วนกลับมาเป็นครูอาชีวศึกษาโดยมีทุนการศึกษาสนับสนุนทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชนช่วยค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมจนจบการศึกษา ถึงแม้รัฐบาลจะต้องใช้เงินงบประมาณมากพอควรในการลงทุนสำหรับพัฒนานักเรียนเหล่านี้ แต่จะคุ้มค่า เพราะนักเรียนเมื่อจบการศึกษาจะเป็นแรงงานที่มีคุณภาพ ช่วยพัฒนาประเทศ สร้างความมั่นใจ

ต่อนักลงทุนทั้งไทยและต่างชาติทั้งปริมาณและคุณภาพที่สำคัญเด็กเหล่านี้เมื่อมีรายได้สูง สามารถเสียภาษีกลับคืนสู่ภาครัฐ

๓. เพิ่มการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หรือการฝึกงาน และระบบอื่น ๆ ที่เน้นการฝึกปฏิบัติ ใช้มาตรการจูงใจผู้ประกอบการเพิ่มการลดหย่อนภาษีค่าใช้จ่ายที่ใช้ในระบบฝึกปฏิบัติจากร้อยละ ๒๐๐ เป็นร้อยละ ๓๐๐ พัฒนาระบบการยื่นขอลดหย่อนภาษีให้ง่ายขึ้น ซึ่งน่าจะช่วยให้ผู้ประกอบการสนใจเข้าร่วมมากยิ่งขึ้น เนื่องจากปัจจุบันยังมีผู้ประกอบการเข้าร่วมอยู่น้อย ไม่เพียงพอต่อจำนวนเด็กนักเรียนทั้งหมด

๔. ภาครัฐและเอกชน ร่วมจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการ (Training Center/Mobility Training Center) ในรูปแบบ PPP (Public Private Partnership) โดยมีเอกชนเป็นผู้บริหารศูนย์ให้มีประสิทธิภาพ ศูนย์นี้จะกระจายตัวตามภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศ คล้ายกับประเทศจีน ที่มีศูนย์ลักษณะนี้ทั่วประเทศ โดยจะใช้เป็นศูนย์การฝึกปฏิบัติสำหรับนักเรียนที่ไม่สามารถไปฝึกงานในระบบทวิภาคี มีเครื่องมือส่วนกลางที่ทันสมัย เปิดโอกาสให้นักเรียนที่อยู่ห่างไกลได้เข้าฝึกปฏิบัติ รวมไปถึงนักเรียนจากอาชีวศึกษาเอกชน ซึ่งจะเป็นแรงกระตุ้นให้อาชีวศึกษาเอกชนสามารถเปิดสอนหลักสูตรขาดแคลนและต้องลงทุนสูง มีเครื่องมือราคาแพง ทันสมัยให้เด็กได้ฝึกปฏิบัติ เช่น เครื่อง X-Ray ที่ใช้ในการทดสอบการเชื่อมวัสดุชนิดพิเศษซึ่งสามารถเคลื่อนย้ายไปตามโรงเรียนต่าง ๆ ได้ ทำให้นักเรียนที่ต้องการเป็นช่างเชื่อมชั้นสูงมีโอกาสฝึกฝน ซึ่งถ้าผ่านการทดสอบจะสามารถทำงานได้ทั่วโลก มีรายได้สูงมาก

ทั้งนี้มีเอกชนขนาดใหญ่ และรัฐวิสาหกิจหลายรายที่มีศักยภาพสามารถเข้าร่วมกับรัฐในการจัดตั้งศูนย์เหล่านี้ ถ้าได้รับการเชิญชวน เพราะถือเป็นกิจกรรมทางสังคม (CSR) ที่บริษัทต่าง ๆ ให้ความสำคัญ โดยช่วงแรกภาครัฐควรปล่อยให้เอกชนดำเนินการลงทุนไปก่อน เพื่อความคล่องตัว และรัฐผ่อนชำระใช้คืนเอกชนเป็นรายปี ซึ่งการจัดตั้งศูนย์จะทำได้อย่างรวดเร็วไม่เป็นภาระรัฐในการใช้งบประมาณประจำปีที่สูง ขณะที่เอกชนจะใช้ความสามารถในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ และไม่มีภาระมากเช่นกัน ที่สำคัญเอกชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก ๆ จำนวนมากที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลให้มีโอกาสได้ฝึกปฏิบัติอย่างจริงจัง ช่วยลดความเหลื่อมล้ำอย่างชัดเจน

การพึ่งพาวิภาคีเพียงอย่างเดียวไม่สามารถทำให้เด็กฝึกปฏิบัติได้มากพอ จำเป็นต้องมี Training Center เป็นส่วนเสริมเพิ่มเติม ซึ่งจะช่วยยกระดับความสามารถในเชิงปฏิบัติแก่นักเรียนอาชีวศึกษาได้เป็นอย่างดี

๕. เปิดให้วิทยาลัยสามารถหารายได้เพิ่มเติมได้หรือร่วมมือกับภาคเอกชนในการพัฒนาธุรกิจโดยเปิดโอกาสให้นักเรียนเข้าร่วมทำงานภาคปฏิบัติ เรียนรู้วิธีดำเนินธุรกิจ การตลาด นอกจากนี้ ควรสนับสนุนและหาแหล่งเงินทุนสำหรับโครงการ start up ที่มีศักยภาพ

๖. ยกระดับความสามารถครูอาชีวศึกษาโดยกำหนดให้ต้องผ่านมาตรฐานครูอาชีวศึกษาซึ่งต้องมีจิตวิญญาณความเป็นครู มีสมรรถนะทั้งวิชาชีพรู และสมรรถนะทางปฏิบัติ โดยต้องผ่านการฝึกปฏิบัติกับผู้ประกอบการ สำหรับครูปัจจุบันที่ไม่เคยผ่านการฝึกปฏิบัติต้องส่งไปฝึกปฏิบัติกับสถานประกอบการระยะหนึ่งสำหรับนักศึกษาที่เรียนระดับปริญญาตรี เช่น วิศวกรรมควรปรับหลักสูตรให้มีการฝึกสอนตามวิทยาลัยและฝึกปฏิบัติในสถานประกอบการควบคู่กันไป ใบประกอบวิชาชีพครูช่างหรือครูอาชีวศึกษาควรแยกจากใบประกอบวิชาชีพครูปกติ เพื่อปรับรูปแบบการเลื่อนวิทยฐานะให้เหมาะสม สำหรับครูผู้เชี่ยวชาญจากสถานประกอบการที่สามารถเข้ามาช่วยเหลือ ฝึกฝนนักเรียนด้านปฏิบัติการไม่จำเป็นต้องมีใบประกอบวิชาชีพครู

๗. ปรับหลักสูตรและรูปแบบการเรียนการสอนให้มีความหลากหลายและยืดหยุ่นสอดคล้องกับความต้องการของผู้ประกอบการ การพัฒนาประเทศและการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน รวมไปถึงเพิ่มทักษะความสามารถด้านภาษาอังกฤษและคอมพิวเตอร์

๘. รัฐสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาแก่อาชีวศึกษาเอกชนและรัฐอย่างเท่าเทียมกันในฐานะ

หน่วยผลิตกำลังคนเพื่อตอบสนองความต้องการแรงงานของประเทศอย่างมีคุณภาพและเพียงพอ

๙. ส่งเสริมการจัดอาชีวศึกษานอกระบบสำหรับกลุ่มแรงงาน (Reskill/Upskill) และกลุ่มคนพิการ

การปฏิรูปนี้ไม่ได้ให้ความสำคัญกับการปรับเปลี่ยนเรื่องที่ได้สำเร็จยาก ใช้เวลานาน ไม่สนองต่อเป้าหมายข้างต้น เช่น ปรับโครงสร้างของกระทรวงศึกษาธิการหรือสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ระบบการบริหาร ปฏิบัติงาน การแก้ไขหรือปรับปรุง พ.ร.บ. การอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ เพราะปัจจุบันการจัดการอาชีวศึกษาของไทยไม่ได้เลวร้ายอย่างที่หลาย ๆ คนคิด ยังเป็นที่ยอมรับและสามารถปรับปรุง พัฒนาต่อให้ดีขึ้นได้อีก ที่จริงอาชีวศึกษาของไทยได้รับการยอมรับความสามารถในระดับนานาชาติเห็นได้จากรางวัลต่าง ๆ ที่ประเทศไทยได้รับอย่างต่อเนื่อง

เชื่อว่าแนวทางปฏิรูปข้างต้น ถ้ามีการนำไปปฏิบัติจริงแม้ไม่ทั้งหมดก็จะช่วยตอบสนองความต้องการของผู้ประกอบการและการพัฒนาประเทศ ยกระดับความสามารถแรงงานของไทยไปสู่ระดับสากลได้ไม่ยาก

นวัตกรรม การจัดการศึกษา เรียนรวม

สำหรับเด็กพิการ และเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

**“ให้ช่วยดูแลนักเรียนพิการเรียนรวม อย่าทิ้งพวกเขา”
“ทุกโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาเรียนรวม ควรมีแบบหรือ
Model ที่เป็นของตนเอง เพราะในปัจจุบันมีนักเรียนประเภทนี้
(นักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ) เพิ่มขึ้น
จึงควรจัดการศึกษาเรียนรวมแบบโรงเรียนมหกเหล็กรักษา
ที่ใช้ SEAT - SO Model มาจัดการศึกษาให้กับนักเรียน และ
ประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษาเรียนรวม”**

พระราชดำรัส สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีแก่ อาจารย์ไฉไล หมิ่นมี
โรงเรียนมหกเหล็กรักษา และคณะผู้บริหาร ณ องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย (อ.ส.ค.)
อำเภอมหกเหล็ก จังหวัดสระบุรี เมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๖๒

SEAT - SO Model [S: Student (นักเรียน),
E: Environment (สิ่งแวดล้อม), A: Activities (กิจกรรม
การเรียนการสอน), T: Tools (เครื่องมือ) – S: Skill
(ทักษะ), O: Occupation (อาชีพ)] เป็นตัวอย่าง
นวัตกรรมการจัดการศึกษาเรียนรวมเพื่อการมีงานทำ
ของโรงเรียนมหกเหล็กรักษา สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) นำโดย
อาจารย์ไฉไล หมิ่นมี ได้น้อมนำพระราชดำรัสมาปฏิบัติ
ตลอดระยะเวลากว่า ๕ ปี โดยอาศัยแนวคิดการจัด
การศึกษาเรียนรวมตามกรอบโครงสร้างซีท (SEAT
Framework) มาบูรณาการร่วมกับภูมิปัญญาท้องถิ่น
จนเกิดเป็น “หลักสูตรท้องถิ่น” รายวิชา “การเลี้ยงโคนม”
เพื่อสร้างทางเลือกการประกอบอาชีพให้กับนักเรียน

ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เปิดโอกาสให้นักเรียน
ได้เรียนรู้ร่วมกับนักเรียนปกติในห้องเรียน (โรงงานนม)
ด้วยความร่วมมือกับ อ.ส.ค. อำเภอมหกเหล็ก จังหวัด
สระบุรี ชุมชน และผู้ประกอบการ

ปันสุขฟาร์ม เพราะรักกับคนพิเศษ เป็นอีกหนึ่งตัวอย่างนวัตกรรมการจัดการศึกษาเรียนรวมเพื่อการทำงานทำของโรงเรียนปรียาโชติ อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) นำโดย ดร.ปาริชาติ ปรียาโชติ ผู้อำนวยการโรงเรียน

โรงเรียนปรียาโชติ ได้รับความร่วมมือจากมูลนิธิ นวัตกรรมทางสังคม และการสนับสนุนงบประมาณ โครงการส่งเสริมอาชีพคนพิการและผู้ดูแลเด็กพิการ จาก บริษัท คิง เพาเวอร์ (King Power) เพื่อสร้างแหล่งเรียนรู้ ฝึกทักษะอาชีพให้กับเด็กพิการและเด็กที่มีความต้องการ จำเป็นพิเศษในโรงเรียน เพื่อการพึ่งพาตนเองได้อย่าง ยั่งยืน โดยจัดทำเป็นฟาร์มเกษตรอินทรีย์แบบผสมผสาน บนพื้นที่กว่า ๔ ไร่ ทั้งปลูกผักไฮโดรโปนิคส์ เมล่อน เห็ด มะเขือเทศ และเลี้ยงสัตว์ ไก่ เป็ด ปลาที่ให้ ทั้งเด็กพิการ เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และ เด็กปกติได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบฟาร์มแห่งนี้ร่วมกันด้วยแนวคิด เด็กปลูก เด็กทำ เด็กขาย จนนำไปสู่การสร้างรายได้และ การเห็นคุณค่าในตนเอง นอกจากนี้ ฟาร์มแห่งนี้ยังเป็น แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสำหรับนักเรียน ผู้ปกครอง และคนในชุมชนอำเภอตาคลีที่เปิดโอกาสให้คนในชุมชน ได้รับรู้ เข้าใจ ตระหนัก เห็นคุณค่าและศักยภาพของ เด็กพิการและเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

นวัตกรรมการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับ เด็กพิการและเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ทั้งสอง นวัตกรรมที่กล่าวถึงนี้ เป็นตัวอย่างนวัตกรรมการจัด การศึกษาเรียนรวมเพื่อการทำงานทำของสถานศึกษา เรียนรวมที่มีแนวปฏิบัติที่ดี ๒ แห่ง ใน ๑๔ แห่ง ที่ได้รับ การคัดสรรเป็นกลุ่มตัวอย่างวิจัยในโครงการติดตามและ ประเมินผลการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับเด็กพิการ และเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ตามภารกิจของ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

นวัตกรรมการจัดการศึกษาเรียนรวมเพื่อการทำงานทำที่กล่าวถึงนี้ ประสบผลสำเร็จได้ด้วยความร่วมมือ ความมุ่งมั่น และความจริงใจของผู้เกี่ยวข้องระดับ สถานศึกษา คือ ๑. **ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์** สนับสนุนการจัด การศึกษาเรียนรวม ๒. **ครูมีจิตวิญญาณ** ปรับวิธีการจัด การเรียนรู้ เน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือ และมีสัมพันธภาพ ที่ดีกับเพื่อนครู ๓. **นักเรียนมีความเข้าใจกัน** ช่วยเหลือ กันแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ๔. **ผู้ปกครอง และชุมชน มีส่วนร่วม** สนับสนุนการจัดการศึกษาเรียนรวม และ ๕. **โรงเรียนสร้างความร่วมมือกับแหล่งเรียนรู้ภายใน - ภายนอกท้องถิ่น** เปิดโอกาสทางการศึกษาให้นักเรียน ทุกคนได้เรียนรู้ร่วมกันอย่างเสมอภาค ทั้งถึงและเท่าเทียม

ดังนั้น นวัตกรรมการจัดการศึกษาเรียนรวมเพื่อ การการทำงานทำ จึงเป็นสิ่งที่สถานศึกษาเรียนรวมทุกแห่ง สามารถปฏิบัติได้โดยอิงสภาพบริบทท้องถิ่นของ สถานศึกษานั้น ๆ หากแต่การปฏิบัตินั้นต้องดำเนินไป ด้วยความร่วมมือ ความมุ่งมั่น และความจริงใจต่อ การพัฒนาศักยภาพเด็กพิการและเด็กที่มีความต้องการ จำเป็นพิเศษให้มีทักษะการประกอบอาชีพที่นำไปสู่การมี รายได้ที่มั่นคง มีคุณภาพชีวิตที่ดี และพึ่งพาตนเองได้ อย่างยั่งยืน...

แลกเปลี่ยน เรียนรู้

อ.วิไลวรรณ ก่อสุวรรณ

ผู้เชี่ยวชาญ โครงการ RISMEP ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ ๙
กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม

เสียงสะท้อนจาก ผู้ประกอบการไทย

จากประสบการณ์ภายใต้หน้าที่ที่ปรึกษาของสถานประกอบการต่าง ๆ ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา คำที่พบบ่อยถึงคุณภาพของพนักงานในฐานะบุคลากร (Human Resource) ที่ถือเป็นทรัพยากรที่มีค่าจากคำบอกเล่าผู้บริหาร และประสบการณ์ของผู้เขียนจากภาระหน้าที่ในการบรรยายความรู้สำหรับนักศึกษาหน้าที่ในการสอนพิเศษเด็กในระดับประถมถึงระดับมหาวิทยาลัย รวมถึงประสบการณ์ในการสัมภาษณ์งานเพื่อสรรหาพนักงานใหม่เข้ามารองรับตำแหน่งงานในบริษัท ทำให้เกิดความรู้สึกสะท้อนใจในสภาพการศึกษาและสภาพสังคมที่เห็นอยู่ในปัจจุบัน เป็นคำถามในใจตลอดมาว่า คุณภาพของเด็กหรือนักศึกษาในระดับนี้จะเป็นบุคลากรที่ดีที่จะสามารถนำพาองค์กรให้เติบโตตามเป้าหมาย แผนงาน ภายใต้เงื่อนไขการอยู่รอดหรือการขยายตัวของธุรกิจในปัจจุบันที่มีปัจจัยด้านการแข่งขัน ความท้าทายของโลกธุรกิจแบบใหม่ของสถานประกอบการได้ดีเพียงไหน แล้วอนาคตของประเทศไทยจะเดินหน้าตามแนวทางการปฏิรูปได้มากน้อยเพียงใดคงต้องเปิดใจรับฟังเสียงสะท้อนจากผู้ประกอบการไทย แล้วมาร่วมด้วยช่วยกันทบทวนความคิดว่านับจากนี้การพัฒนาประเทศเพื่อความยั่งยืนสำคัญแล้วเราควรเริ่มจากจุดใด

ระดับมัธยมเข้าดูงานในโรงงานทำน้ำพริกชื่อดังเพื่อจัดทำรายงานส่งคุณครูในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับของดีในท้องถิ่น สถานประกอบการดังกล่าวใจดีและดีใจใจหาย อนุญาตให้เด็กเข้าไปดูและสัมภาษณ์เพื่อมาทำรายงาน โดยผู้ประกอบการขอให้เข้าพบในเวลา ๗.๐๐ น. เพื่อให้เด็ก ๆ ได้ดูกระบวนการผลิตตั้งแต่ต้น เนื่องจากว่าต้องเริ่มกระบวนการผลิตตั้งแต่เช้า ปรากฏว่าวันนั้น เด็ก ๆ มาถึงโรงงานในเวลาแปดโมงครึ่ง!!! พอทราบข่าวก็เลยถามเด็กนักเรียนที่ขอให้ช่วยติดต่อกว่าทำไมถึงไปสายกว่าที่นัดไว้ เด็กเล่าให้ฟังว่ารอเพื่อน เพราะเพื่อนสมาชิกคนหนึ่งในกลุ่มมาช้า ถามต่อว่าคนที่มาถึงแล้วทำไมไม่ไปก่อน เด็กบอกว่าเพื่อนให้รอ ยอมรับว่างกับตรรกะของเด็ก ไม่รู้จะพูดอย่างไรก็เลยได้แต่บ่นและสอนเรื่องความสำคัญของเวลาและการลำดับความสำคัญของบุคคล เด็กคิดว่าเพื่อนคือคนสำคัญที่ต้องรอ แต่ไม่ได้คิดว่าเจ้าของโรงงานคือคนสำคัญที่ต้องไปหาและต้องรู้กาลเทศะ รวมถึงมารยาทในการนัดพบ วันนั้นเจ้าของโรงงานทำน้ำพริกไม่ได้ให้เด็กเข้าไปดูงานในกระบวนการแต่ให้เด็กสัมภาษณ์อย่างเดียว เรื่องนี้คงไม่ต้องอธิบายว่าเพราะอะไร แต่ที่เรียนรู้จากประสบการณ์ครั้งนั้น เพราะเป็นบทเรียนส่วนตัว รู้สึกว่าเสียหน้าและเสียความรู้สึกมาก พร้อมกับตั้งใจไว้เลยว่าต่อไปจะไม่เข้าร่วมววยกับเรื่องการนัดหมาย เพราะเริ่มไม่มั่นใจเสียแล้วว่าคนในสมัยปัจจุบันเข้าใจความสำคัญของเวลาและเคารพเวลาของคนอื่น ๆ มากน้อยเพียงใด รวมถึงไม่มั่นใจในการลำดับความสำคัญของบุคคลที่เกี่ยวข้อง แต่รู้อย่างเดียวว่า คราวหน้าและคราวต่อไป ฉันทจะไม่ช่วยเหลือพวกเธออีกแล้ว...

เรื่องเล่าของเวลาและพฤติกรรม

เวลาในปัจจุบันหรือไม่ว่าในสมัยใด ๆ คุณค่าของมันจะถูกอ้างถึงอยู่เสมอ แต่ในปัจจุบันถ้าได้ลองมองรอบตัวเรา คุณค่าของเวลากลับเริ่มถูกแนวคิดบางอย่างหักล้างจนกระทั่งบางคนไม่เข้าใจคุณค่าและความสำคัญของเวลาในแต่ละวัน เรื่องแรกเคยได้มีโอกาสติดต่อกับเด็ก

ถัดจากเด็กน้อย ก็ได้รับฟังเรื่องราวของหนุ่มน้อยที่เข้ามาสมัครงานจากคำบอกเล่าของผู้จัดการโรงงานท่านหนึ่ง ที่เข้ามาเยี่ยมชมโรงงานที่ทำอยู่ขณะนั้น เพื่อตรวจประเมินตามระบบมาตรฐานสากล เรื่องมาจากการที่เล่าสู่กันฟังถึงปัญหาของโรงงาน หนึ่งในประเด็นนั้นคือ เรื่องบุคลากร (เห็นชัดว่าเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้บริหารให้ความสนใจ) เรื่องมีอยู่ว่า ทางโรงงานประกาศรับสมัครงานก็มีนักศึกษาหนุ่มจบใหม่เข้ามาสมัคร และได้รับเลือกให้เข้าสัมภาษณ์งาน ทุกอย่างของเด็กคนนี้ดูดีหมดจนกระทั่งคำถามสุดท้ายที่ทางโรงงานถาม “คุณมีอะไรจะสอบถามทางบริษัทไหม?” คำถามแกมคำขอร้องของหนุ่มน้อยทำให้กรรมการที่สัมภาษณ์ตะลึงและอึ้งไปตาม ๆ กัน เพราะเขาถามว่า **“ผมอยากทราบว่า ถ้าผมจะขอเริ่มงานเวลาเก้าโมงเช้าและเลิกงานหกโมงเย็นจะได้ไหม?”** กรรมการสัมภาษณ์ก็เลยถามเหตุผลว่าทำไมถึงขอแบบนี้ จำไม่ได้ว่าคำตอบคืออะไร แต่เหมือนว่าน้องจะมีปัญหาเรื่องการนอนตื่นสาย เลยกล้าต่อรองกับบริษัทแบบนี้ ท่านคิดว่าโรงงานจะกล้าจ้างน้องทำงานไหม ถ้ากล้าจ้างก็ขับได้ว่าโรงงานแห่งนี้คงไม่ธรรมดา เพราะโรงงานทั่วไปน่าจะกลัวกับหายนะที่จะเกิดขึ้นกับทางโรงงานมากกว่า

มาฟังเรื่องราวภายในโรงงานต่อดีกว่าแล้ว ในโรงงานล่ะ เขาจะมีปัญหาเรื่องเวลากันอย่างไร เคยลองสังเกตแนวคิดแปลก ๆ ของพนักงานท่านหนึ่ง ซึ่งเป็นระดับหัวหน้า ถ้าโรงงานมีการจัดการอบรม พี่คนนี้จะเข้ามาในห้องอบรมสายทุกครั้งประมาณ ๑๕ นาทีเป็นอย่างต่ำ บางครั้งก็เคยเรียกให้เข้าอบรมพร้อมกัน พี่คนนี้ก็มักจะบอกว่าไปก่อนเลย ถ้ามีงานต้องรีบทำให้เสร็จก่อนเข้าอบรมก็เข้าใจได้ เพราะในเวลาอบรมบางทีก็มีงานบางอย่างที่ต้องมอบหมายให้คนอื่นช่วยทำแทนหรือบางครั้งก็มีเหตุด่วนที่ทำให้ต้องรีบเข้าไปดำเนินการสะสาง อย่างนี้งานต้องมาก่อนเสมอ แต่เท่าที่ดู พี่ก็ไม่ได้มีงานด่วน ตอนหลังมาเข้าใจเพราะพี่เขามีความสุขกับการตกเป็นเป้าสายตา ถ้าลองสังเกตให้ดีจะเห็นชัดว่าคนเข้าอบรมเช้าหรือคนเข้าประชุมเช้า จะตกเป็นเป้าสายตาของพนักงานคนอื่น ๆ พี่เขาคงคิดว่าเด่นก็เลยทำทุกแบบนี้ทุกครั้ง เข้าอบรมสาย วิธีคิดแบบนี้ดูไปก็ไม่เหมือนใคร แต่ในความเป็นจริง ไม่ว่าใคร ๆ ก็ไม่ควรจะมีเจตนาที่สุด

สิ่งที่น่าตกใจในเรื่องเวลาสำหรับเด็กรุ่นใหม่คือ ผู้ปกครองเด็ก ๆ นี้นะ เป็นตัวการสำคัญในการฆ่าเวลาแทนที่จะสอนลูกหลานให้เห็นคุณค่าของเวลา ลูกหลานนอนตื่นสายก็บอกว่า ช่างมันเถอะ ปล่อยให้มันนอนบ้างก็อ้างว่าวันหยุด บ้างก็อ้างว่ามันเหนื่อย เคยถามเด็ก ๆ ที่สอนเอง ในเรื่องเวลาการตื่นนอน ส่วนใหญ่คือหลังแปดโมงเช้าถึงเก้าโมงเช้า จนรู้สึกว่ามันชินกับคำตอบและกลายเป็นว่าเวลานี้เป็นเวลามาตรฐานในการตื่นนอนของคนรุ่นใหม่ แต่ที่ประหลาดใจคือเด็กบางคนตอบแบบสุขใจเลยว่า ตื่นนอนหลังเที่ยง ลองนึกดูว่าโตไปเด็กคนนี้จะใช้เวลาในการทำมาหากินกี่ชั่วโมงต่อวัน เมื่อถามเวลาเด็ก ๆ ตื่นนอนแล้วพบคำตอบแบบนี้ ก็เลยต้องถามต่อไปว่าทำไมนอนตื่นสาย เด็ก ๆ ก็จะตอบว่า นอนดึกเลยถามต่อไปว่านอนดึกเพราะอะไร คำตอบนี้มีที่มาจากเด็ก จากเพื่อน ๆ ของเด็ก และจากผู้ปกครองเด็ก โลกสมัยใหม่หายได้แน่นอน ว่าเด็กอยู่กับโทรศัพท์ด้วยกิจกรรมการเล่น เกม การติดตาม [youtube](#), [facebook](#), และ [line](#) เป็นคำตอบที่สะท้อนสภาพของสังคมเด็กไทยในยุคปัจจุบันได้ดี ด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนของผู้ใหญ่ใจดี เพื่อให้เด็กได้เติบโตในสภาพแวดล้อมที่ดี ด้วยการทะนุถนอมและเอาใจใส่เป็นอย่างดี แต่กลับทำให้เด็กไม่มีภูมิต้านทานที่แข็งแรง และไม่มีความสามารถในการช่วยเหลือตัวเองได้อย่างเข้มแข็งกับโลกปัจจุบัน คงต้องกลับไปปรับกระบวนการคิดแบบใหม่ว่าโลกใบใหม่กับเด็กรุ่นใหม่จะเติบโตและเดินคู่ขนานไปกับเขาได้อย่างไร อย่างสมบูรณ์อย่างไร แนวทางจะเป็นแบบไหนคงต้องทบทวนกันให้ดี

เรื่องเล่าของความพากเพียรและความใฝ่

มีข้อมูลปรากฏออกมาและสื่อสารให้โลกได้รับทราบกันไปแล้วว่าคนไทยอ่านหนังสือกันน้อยมาก แต่ปัญหาที่ตามมาเป็นเรื่องราวภายในที่คงต้องสื่อออกมาให้เห็นกันอย่างชัดเจนว่ามันเกิดมาจากอะไร เพราะในสภาพสังคมปัจจุบัน เราจะเห็นผู้คนมากมายก้มหน้าก้มตาอยู่กับโทรศัพท์ เขาเหล่านั้นดูและอ่านข้อมูลจาก

หน้าจอ! เป็นข้อขัดแย้งที่ชัดเจนว่า คนไทยชอบอ่านและดูหนังสือ ซึ่งเป็นข้อมูลจากสื่อโซเชียล แต่ประเด็นมันอยู่ที่เขาอ่านเรื่องอะไร ตอนนี้หาข้อมูลการใช้โทรศัพท์ของคนไทยได้จากโซเชียลง่าย ๆ เพราะข้อมูลกำลังถูกเก็บและวิเคราะห์เพื่อทราบพฤติกรรมของผู้คน ซึ่งสำคัญมากสำหรับการตลาดธุรกิจสมัยใหม่ กลับมาต่อที่ประเด็นความพากเพียรและความใฝ่รู้กันดีกว่า เรื่องเล่าที่เก็บมาฝากกันยังมีข้อมูลที่ยากแบ่งปันเพื่อร่วมกันคิดและสร้างสรรค์การพัฒนาบุคลากรของไทย

เรื่องแรกเป็นเรื่องที่เห็นได้ทั่วไปในห้องเรียนเกือบทุกโรงเรียน ความพากเพียรและความใฝ่รู้ของเด็กรุ่นใหม่ ไม่ว่าจะทำการบ้านหรือทำข้อสอบ เด็กพากเพียรกับการลอกการบ้านและข้อสอบ ใฝ่รู้หาคำตอบจากเพื่อนมากกว่าจะฟังคุณครูสอน เพราะสะดวกและรวดเร็ว พร้อมทั้งไม่ต้องคิดเอง จากประสบการณ์ในการตรวจงานเด็กระดับมหาวิทยาลัยเคยเห็นการตอบคำถามของนักศึกษาแล้วฮากระเจา เคยได้กล่าวไว้แล้วว่าช่วงแรกว่าเด็กมีความพากเพียรในการลอก ดังนั้นกระดาษแบบฝึกหัดที่เด็กส่งเกี่ยวกับวิชาเคมี คำตอบของเด็กต้องตอบอ้างถึงหลักของเพาลี ลอกกันไปลอกกันมาสุดท้ายคำตอบออกมาเป็นหลักบาลี อัจฉริยะมากที่เรียนเคมี แต่สามารถถกเถียงกรองคำตอบจนออกมาเป็นวิชาพระพุทธศาสนาได้ พอย้อนกลับไปดูโรงเรียนระดับมัธยม ผู้ปกครองจะพอใจไหม ถ้าทราบว่ากรบ้านและงานที่ลูกทำ มีต้นแบบมาจากเพื่อน ไม่ได้ตอบตามที่ครูสอน แต่ตอบตามที่เพื่อนทำ ลองสอบถามและทบทวนความรู้เด็กที่สอนพิเศษ เห็นได้ชัดเลยว่าที่เด็กเรียนไป ไม่มีอะไร

ในหัวเด็กเลย เรื่องนี้คงต้องกลับไปทบทวนการสอนในเรื่องคุณธรรมและจริยธรรม เพราะทุกวันนี้เราเห็นข่าวมากมายเกี่ยวกับเรื่องการโกงสอบ การทุจริตในการสอบอย่างหาคำตอบและแก้ไขที่ปลายเหตุ แต่ทุกอย่างต้องแก้จากต้นเหตุ และต้องแก้ด้วยความเข้าใจ

เอาง่าย ๆ ในประสบการณ์การสัมภาษณ์พนักงานเข้าทำงาน ก็มีโอกาสดูได้พบกับแนวคิดในความใฝ่รู้ของนักศึกษาจบใหม่หลายคน กรรมการสัมภาษณ์จะมีเรื่องเป็นวาระด่วนที่ต้องคุยกันไม่เว้นแต่ละวันหลังการสัมภาษณ์ เช่น ทางหน่วยงานสิ่งแวดล้อมในบริษัทต้องการวิศวกรทางด้านสิ่งแวดล้อม ฝ่ายทรัพยากรบุคคลก็รับสมัครตำแหน่งงานดังกล่าว เห็นใบสมัครของน้องซึ่งจบสายตรงตามที่ต้องการ โปเผลอโผล่ เกียรตินิยมอันดับสอง จากมหาวิทยาลัยชื่อดัง (ไม่เอ่ยนาม) ทุกคนคิดว่าใช่ พอสัมภาษณ์ก็ได้ทดสอบในเนื้อหาที่เรียนมาถามน้องไปว่า **“ในการออกแบบระบบบำบัดน้ำเสียจะต้องใช้ปัจจัยใดในการออกแบบ”** คำตอบที่น้องตอบทำเอากรรมการสัมภาษณ์งุนงง เพราะคำตอบคือ **“ผมจำไม่ได้หรอก และผมคิดว่าไม่จำเป็น เพราะทุกอย่างมีในคอม”** ไม่ต้องไปคิดอะไรต่อ แต่ความรู้สึกของกรรมการคงขาดกับมหาวิทยาลัยนี้ไปอีกนาน เสียชื่อเสียงและทำให้เกิดภาพลบกับภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยอย่างมาก เรื่องถัดมา หน่วยงานการจัดการของเสียต้องการรับนักเคมี ก็ได้น้องนักศึกษาจบใหม่จากมหาวิทยาลัยมีชื่อ (ไม่เอ่ยนามเช่นกัน) คำถามสำหรับนักเคมี กรรมการสัมภาษณ์ให้อ่านชื่อสารสองตัว คือ H_2SO_4 (กรดซัลฟิวริก) และ HCl (กรดไฮโดรคลอริก) ซึ่งเป็นสารเคมีพื้นฐานที่นักศึกษาในภาคดังกล่าวคุ้นชินแต่น้องที่มารับการสัมภาษณ์ตอบไม่ได้ กรรมการเลยไม่มั่นใจพร้อมทั้งต้องให้คำแนะนำน้องไปในเรื่องการเตรียมตัวเข้าสัมภาษณ์ และสอนน้องในเรื่องความปลอดภัยในการทำงานกับสารเคมีควบคู่ไปด้วย เนื่องจากการทำงานกับสารเคมี บางเรื่องก็เป็นเรื่องที่ไม่รู้ไม่ได้ โรงงานจะกล้าเสี่ยงรับคนที่สำเร็จการศึกษาด้านเคมีแต่ไม่รู้เคมีพื้นฐานมาปฏิบัติงานได้อย่างไร ภาคต่อของเรื่องสัมภาษณ์นักเคมี เป็นเรื่องบังเอิญที่เข้าสถานประกอบการแห่งหนึ่งแล้วพบว่า ผู้ประกอบการมีลูกเป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัยแห่งนั้นและสอนภาควิชาเคมีด้วย พร้อมกับวันนั้นอาจารย์เข้ามาฟังการให้คำปรึกษาสถานประกอบการด้วย

จึงมีโอกาสเล่าเรื่องราวดังกล่าวให้ฟัง อาจารย์ฟังแล้วก็เห็นชัดว่ามีความหนักใจ แต่คำตอบก็เริ่มทำให้เกิดความหนักใจตามไปด้วย เพราะอาจารย์บอกว่ นักศึกษาของภาคดังกล่าวมีจำนวนมาก ทำให้ทางอาจารย์ไม่สามารถดูแลเด็กได้ทั่วถึง และอาจารย์ก็เล่าถึงภารกิจ ซึ่งทำให้เชื่อได้ว่า การเรียนในมหาวิทยาลัยดังกล่าวนั้น นักศึกษาต้องช่วยเหลือตัวเองให้มาก สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้รับจากนักศึกษาว่าทำงานวิจัยตามตัวอาจารย์ได้ยากมากเช่นกัน ถ้าเช่นนั้นทุกคนควรต้องตื่นรนกันต่อไป

เรื่องเล่าจากสมาร์ทโฟนและมารยาททางสังคม

ในปัจจุบันคงแทบจะไม่มีใครไม่มีสมาร์ทโฟน เคยได้เข้าไปคุยกับท่านผู้บริหารสถานประกอบการแห่งหนึ่ง ถึงเรื่องสมาร์ทโฟน ท่านให้แนวคิดว่าลองดูเด็ก ๆ หรือพนักงานในบริษัทบางคนใช้สมาร์ทโฟนมากกว่า และแพงกว่าเครื่องของท่านอีก แนวคิดต่อมาจึงกลับมาข้อนมองดูว่า รายได้ของผู้บริหารในการประกอบกิจการมีความสามารถในการซื้อสมาร์ทโฟนที่หรูหรา ราคาแพงได้สบาย ๆ แต่ผู้บริหารจะเลือกซื้อและใช้แต่เครื่องที่มีความเหมาะสม ยกเว้นผู้บริหารรุ่นใหม่ที่อยู่ในยุคสมัยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศผ่านแอปพลิเคชัน สร้างเครือข่ายธุรกิจผ่านกลุ่มไลน์ หรือโฆษณากิจการผ่านสื่อออนไลน์ตามสไตล์ของธุรกิจบนโลกยุคใหม่ แต่เด็กน้อยในปัจจุบันอ่อนขอพ่อแม่เรื่องโทรศัพท์ โดยระบุรุ่นและราคาแล้ว เห็นตัวเลขก็บอกรายได้คุณแม่คุณแม่แล้วต้องร้องว่า คุณพระช่วย!! ราคาโทรศัพท์กับรายได้ผู้ปกครองแทบจะเท่ากันเลย บางรายราคาแพงกว่าค่าตัวคุณแม่คุณแม่ที่ได้รับจากบริษัทในแต่ละเดือนเสียอีก แต่คำตอบสุดท้ายของความรักที่มีต่อลูกก็คือ ซื้อให้โดยใช้ระบบเงินผ่อน เพื่อสร้างความมีหน้ามีตาให้ลูกและกลัวลูกจะไม่รัก ลูกน้อยก็ใช้งานโทรศัพท์สร้างเครือข่ายมือถือโดยเล่นเกมออนไลน์ เล่นเฟซบุ๊ก คุยกับเพื่อน สุดท้ายสิ่งที่ได้ยินจากบรรดาผู้ปกครองทั้งหลายคือ ลูกติดโทรศัพท์ทั้งอวมแง่มสังคมของไทยยุคนี้ควรจะโทษใคร เรื่องโทรศัพท์กับพฤติกรรมเด็ก เชื่อได้เกือบล้านเปอร์เซ็นต์ว่าทุกคนจะไม่โทษตัวเอง

พอเข้าไปดูการใช้โทรศัพท์ในสถานศึกษา วินัยและระเบียบเป็นเรื่องที่ต้องทบทวนกัน หรือตอกย้ำกันหรือไม่ ถ้าท่านพบว่านักเรียนของท่าน ไม่เคยฟังท่านสอน เพราะแอบเอาโทรศัพท์เข้าห้องเรียน และเล่นเกมใต้โต๊ะ นักเรียนคนดังกล่าวเรียนหนังสือไม่รู้เรื่องเลย ปัจจุบันต้องไปเรียนสายอาชีพและดูแนวโน้มชีวิตอาจจะไม่รุ่ง เพราะติดเกมอย่างหนัก และพ่อแม่ไม่ได้สอนให้ใช้ชีวิตและสู้งาน และปัจจุบันดำรงสถานะเป็นลูกบ้งเกิดเกล้าหรือลูกเทวดาไปเรียบร้อยแล้ว

ทุกวันนี้ถ้าได้ติดตามข่าว จะพบว่าพฤติกรรมของคนในสมัยปัจจุบันดูดุเดือด รุนแรง มีโลกส่วนตัวของตน ไม่สนใจใคร ไม่ใส่ใจโลก เด็กน้อยหรือวัยรุ่นขนาดความเคารพผู้ใหญ่หรือผู้อาวุโส ผู้ประกอบการบางท่านเล่าให้ฟังว่า ขนาดใจดีให้นักศึกษาฝึกงานเข้ามาเรียนรู้งานที่บริษัท เจอหน้าผู้บริหาร ผู้ประกอบการ แทบจะเดินชน เรื่องการยกมือไหว้ตามมารยาทไทยยิ่งไม่ต้องกล่าวอ้างให้เสียเวลา สภาพสังคมและมารยาทในสังคมกำลังเสื่อมถอย อาจเป็นเพราะเราอยู่ในยุคที่เราคุยกันด้วยภาษาที่เป็นตัวหนังสือมากกว่าการคุยกันด้วยคำพูด ไม่แน่ใจว่าสภาพการณ์แบบนี้จะเป็นการเพิ่มช่องว่างและสร้างระยะห่างของความสัมพันธ์ต่าง ๆ มากขึ้นหรือเปล่า แต่ที่แน่ ๆ เป็นยุคที่มีค่าบนด้านพฤติกรรมของผู้คนมากขึ้น นอกจากนี้ยังเคยได้ยินคำบ่นของผู้บริหาร ซึ่งบอกว่าพนักงานในปัจจุบันติดโทรศัพท์ โดยเฉพาะพนักงานใหม่ ๆ ที่รับเข้ามา บางทีไม่ค่อยเห็นหน้า บางทีก็ได้รับฟังจากหัวหน้างานจะบ่นว่าลูกน้องชอบแอบไปนั่งคุยโทรศัพท์ หรือเล่นโทรศัพท์ บางกิจการต้องมีมาตรการให้ทางฝ่ายไอที รายงานการใช้ข้อมูลอินเทอร์เน็ต โดยดูว่าใครมีการใช้งานอินเทอร์เน็ตด้านใด ข้อมูลที่ได้ คือ ผู้จัดการฝ่ายจากหน่วยงานหนึ่งใช้อินเทอร์เน็ตโดยดาวนโหลดข้อมูลผ่านคอมพิวเตอร์ของบริษัท ซึ่งสิ่งที่ดาวนโหลดบ่อยที่สุดคือ ภาพยนตร์ คงไม่ต้องอธิบายต่อว่าผู้เข้าร่วมประชุมรายงานการใช้ข้อมูลจะรู้สึกกันอย่างไร

เรื่องเล่าของแนวคิดยุคใหม่ กับพฤติกรรมที่ไม่คุ้นเคย

ถ้าเคยสังเกต อาจได้พบเห็นกันว่าคนสมัยปัจจุบัน มีพฤติกรรมบางอย่างที่ไม่คุ้นเคย หรือหาพบได้ยากในสังคมไทยยุคก่อน เรื่องแรกสัมมาคารวะ อย่างที่ได้เล่าในเบื้องต้น ผู้หลักผู้ใหญ่หลายท่านบ่นว่าบางทีไม่เห็นหัวผู้ใหญ่ และมองเหมือนผู้ใหญ่เป็นหัวหลักหัวตอ หรือคำที่เป็นศัพท์ใหม่มาแรงมาก กล่าวว่าคุณคนปัจจุบันเป็นโรคมารยาททางสังคมบกพร่อง หลายคนไม่สนใจเรื่องคิวหรือการเข้าต่อแถว จากจุดเล็ก ๆ กลายเป็นนิสัย เช่น ตัวตนของตนสำคัญที่สุด เห็นแก่ตัว และไม่ใส่ใจใคร ภาพปัจจุบันที่ปรากฏเป็นคลิปข่าวมากมายที่ได้ปรากฏขึ้น การวิวาทจากความบกพร่องทางมารยาทและการปฏิบัติ ขัดต่อระเบียบปฏิบัติของสังคมกลับกลายเป็นภาพข่าวที่พบได้ง่ายขึ้น เป็นการปิดประเด็นเรื่องเล่าและเสียงสะท้อนจากผู้ประกอบการแบบอึดหนะระอาใจ แบบหันหน้าหนีไปทางไหนก็มีโอกาสได้เจอ

จากการเข้าพบหรือให้คำปรึกษากับผู้บริหารหลายท่าน สิ่งที่คุณชินจากคำร่ำบ่นของผู้ประกอบการ คงหนีไม่พ้นเรื่องพนักงานที่รับเข้ามาความรู้ไม่แน่น ติดโทรศัพท์ ไม่อดทน ไม่สั่งก็ไม่คิดไม่ทำ ไม่ซื่อสัตย์ ไม่รู้จักระเบียบ ไม่มีวินัย สารพัดเรื่องที่ต้องเข้าไปฟังในทุกที่ เมื่อมองด้วยตา สัมผัสด้วยใจของตัวเอง บางสิ่งที่คุณบริหารพูดล้นเป็นความจริง อย่างที่สอง คือ ผู้บริหารหลายท่านประกอบกิจการโดยไม่จ้างพนักงานประจำสำนักงาน เพราะไม่อยากเสียเงินจ้างพนักงานใหม่เข้ามาทำงาน ด้วยสาเหตุที่ว่ารับเข้ามาแล้วทำงานไม่ได้ตั้งใจ ถ้าทำเองไวกว่า สุดท้ายตัดสินใจทำเอง ภาระงานผู้บริหารที่มากอยู่แล้ว ยิ่งทำให้การบริหารธุรกิจเป็นเรื่องที่ยากมากขึ้น เพราะในตลาดการแข่งขันปัจจุบัน ผู้บริหารต้องคิด ต้องวางแผน ต้องหาตลาด ถ้าผู้บริหารคิดว่าต้องทำเองทั้งหมด อาจเป็นเหตุให้ต้องล้มเลิกกิจการหรือแจ้งไปซะก่อน แต่ที่น่าตกใจในบริษัทแห่งหนึ่ง ได้มีโอกาสพูดคุยกับพนักงานระดับสำนักงาน กลับพบว่าพนักงานกลุ่มหนึ่งตั้งตัวเป็นอริกับเจ้าของกิจการแอบคิด

ในใจว่า ต้องคุยกับเจ้าของแล้วให้เจ้าของลาออกจากโรงงานตีใหม่ บนโลกใบใหม่กับความคิดที่เสรีเกินไป มักมีมุมมองความคิดที่ย้อนแย้งกันเสมอ ซึ่งในเรื่องนี้ตามข้อเท็จจริง ถ้าสภาพการณ์เป็นปัญหาที่เกิดจากผู้บริหารเอง พนักงานอาจต้องหารือพูดคุยกับผู้บริหาร แต่ถ้าหากรับไม่ได้กับแนวคิดของผู้บริหารก็ควรมองหางานใหม่ เพราะความไม่สบายใจบางเรื่องอาจอยู่นอกเหนือความสามารถในการแก้ไขของพนักงานได้ คงต้องปล่อยให้ผู้บริหารจัดการกับปัญหาและประสบปัญหาด้วยตนเอง ยกเว้นว่าพนักงานจะไม่มั่นใจว่า ถ้าไปอยู่ที่อื่น นิสัยตนก็คงเป็นแบบเดิม คือ ไม่สามารถรับกับความคิดใครได้และไม่รู้ว่าตนอยู่ในสถานะใด จึงอาจต้องทำตัววางและถ่วงองค์การ พร้อมทั้งหาแนวร่วมในการต่อต้านเจ้าของกิจการกันต่อไป

เรื่องเล่าต่าง ๆ ที่ถ่ายทอดในครั้งนี้เป็นเรื่องที่ย่อยกเป็นภาพตัวอย่าง ซึ่งอาจช่วยสะท้อนมุมมองบางเรื่องในการบริหารงานหรือแก้ไขปัญหา และอาจเป็นส่วนสำคัญในการวางแผนปรับปรุงและเพื่อปฏิรูปสังคมได้ ภาพสังคมในอนาคตไม่ควรต้องมาจบลงด้วยภาพเดียวกันกับเรื่องเล่าในวันนี้ ผู้ประกอบการและผู้บริหารหลายท่านที่ได้มีโอกาสร่วมถ่ายทอดปัญหา ก็กำลังรอคอยการแก้ไขและปรับปรุงอนาคตสังคมเพื่อก้าวเข้าสู่ยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การแก้ปัญหาสถานประกอบการภายในเป็นหน้าที่ตามแนวนโยบายองค์กร แต่ความหวังคือผลิตภาพแรงงานยุคใหม่ที่จะเกิดขึ้น จากแนวคิดในการปฏิรูปที่สอดคล้องและเหมาะสม พร้อมการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาจากทุกคนและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างจริงจัง

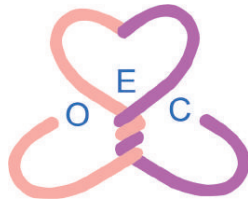
สานสัมพันธ์ ๓ สภา ครั้งที่ ๖

เมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ดร.สุภัทรา จำปาทอง เลขาธิการสภาการศึกษา ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.ทศพร ศิริสัมพันธ์ เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นายวิโรจน์ นรารักษ์ รองเลขาธิการ

สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และดร.วิภากรัตน์ ตีอ่อง รองเลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ร่วมพิธีเปิดการแข่งขันกีฬา “สานสัมพันธ์ ๓ สภา ครั้งที่ ๖” และสัมมนาวิชาการในหัวข้อ “๓ สภา รวมพลัง ร่วมขับเคลื่อนพัฒนาประเทศ” หลังจากนั้น มีการแข่งขันกีฬาเพื่อกระชับความสัมพันธ์ระหว่าง ๓ หน่วยงาน อาทิ กีฬาวอลเลย์บอล แบดมินตัน ฟุตบอล ประทัดเชียร์ลีดเดอร์และกองเชียร์ เป็นต้น โดยมีผู้บริหาร ข้าราชการ และบุคลากรของทั้ง ๓ หน่วยงานเข้าร่วมงานอย่างพร้อมเพรียง ณ สำนักงานใหญ่ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (PEA)

ค่านิยมองค์กร

OEC

Obligation Excellence Collaboration

พันธะผูกพัน มุ่งมั่นความเป็นเลิศ เชิดชูพลังความร่วมมือ

O Obligation
พันธะผูกพัน

หมายถึง พันธะผูกพันในการจัดทำและขับเคลื่อน
นโยบายด้านการศึกษา

E Excellence
มุ่งมั่นความเป็นเลิศ

หมายถึง การมุ่งมั่น ทุ่มเทพพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
เพื่อสร้างเสริมความเป็นเลิศในองค์ความรู้
ด้านการศึกษา

C Collaboration
เชิดชูพลังความร่วมมือ

หมายถึง การทำงานแบบรวมพลังความร่วมมือเชิงรุก
จากทุกภาคส่วนด้วยความรู้สึกเป็นเจ้าของ

วารสารการศึกษาไทย
THAILAND EDUCATION JOURNAL

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ๔๔/๒๐ ถนนสุขุมวิท เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐
โทร. ๐ ๒๖๖๘ ๗๑๒๓ ต่อ ๑๑๒๒ โทรสาร ๐ ๒๒๔๓ ๐๐๘๓ www.onec.go.th เด็กไทยในฝัน โดยสภาการศึกษา

